

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์

โดย
นางสาวโสธิตา ม่วงจาบ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์

โดย
นางสาวโสธิตา ม่วงจาบ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE GUIDELINES FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION
OF WAT KHAORAK SCHOOL

A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์
โดย	โสธียา ม่วงจาบ
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจริญอักษร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา)

58252359 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์

นางสาว โสธิตา ม่วงจาบ: แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ดันวิมลรัตน์

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ประชากร คือ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนวัดเขารักษ์ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 16 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ ควรดำเนินการ ดังนี้ ควรให้ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนในการนิเทศเพื่อนำผลมาปรับปรุงกระบวนการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และมีการบันทึกหลังการสอนเพื่อให้ทราบปัญหา หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวัดผลประเมินผลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ครูควรทำวิจัยเพื่อนำผลของงานวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันในการประกันคุณภาพภายใน มีการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการให้แก่ชุมชน สร้างเครือข่ายในการพัฒนาทางวิชาการ มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่องค์กรอื่น พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ตรงกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี

58252359 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : ACADEMIC ADMINISTRATION OF WAT KHAORAK SCHOOL

MISS SOTHIYA MOUNGJAB : THE GUIDELINES FOR ACADEMIC AFFAIRS
ADMINISTRATION OF WAT KHAORAK SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSISTANT
PROFESSOR SAKDIPAN TONWIMONRAT, Ph.D.

The objectives of this research were to study ; 1) academic affairs administration of Wat Khaorak school management. and 2) The Guideline for Academic Affairs Administration of Khaorak school. Kanchanaburi Primary Education Service Area office 2. The respondents of this research were a school director and teachers from Wat Khaorak school with a total of 18 respondents. The instrument was a questionnaire. The statistic used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings of the study revealed that:

1. academic affairs administration of Wat Khaorak school management as a whole and each aspect were at a high level. Sorted from the highest arithmetic mean to the lowest as follows, measurement and evaluation and transfer of equivalent grades, selection books for academic, school curriculum development, academic planning, developing internal assurance system and educational standard, cooperate in academic development with others, academic promotion and support for individual families organization and work units and related institutions, preparation of regulations and practicality in academic, development of instructional media innovation and technology, developing the opinion for local curriculum, guidance, encouraging and improve the learning resource, instructional development, internal supervisory, promoting the community to strong in academic and instruction practices in school. And in the moderate level was The Improving student quality by classroom.

2. The Guideline for Academic Affairs Administration of Wat Khaorak school. Kanchanaburi Primary Education Service Area office 2 should proceed as follows; Community, parents, and other relevant organizations should be involved in the development of the curriculum. Planning for supervision to improve the teaching process for student achievement. The Teachers create lesson plans for every subject matter and recorded after teaching to know the teaching problem or things that need to improvement, Analyze the environment in order to determine the vision, mission, and goals, desirable characteristics. The teachers have developed knowledge, ability, organized Child-centered learning process and evaluation in the same way. The teacher should conduct research and bring the results of the research to improve the teaching and learning management. There is a systematic internal supervision, current information on internal quality assurance. The dissemination of academic news to the community. Create a network for academic development. The dissemination of academic works to other organizations. To consider selecting textbooks that match the curriculum and Local course. The teachers should have abilities in using media and technology.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์ ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ส่งผลให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติงานสอน โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี จนทำให้ งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่น 35/1 ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา

ความดีที่ปรากฏจากการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ที่ให้กำเนิด อบรมเลี้ยงดู ให้ได้รับการศึกษา ครู อาจารย์ ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี ตลอดมา

โสธिया ม่วงจาบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อคำถามการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
การบริหารงานวิชาการ.....	12
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	12
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	15
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	17
ข้อมูลของโรงเรียนวัดเขารักษ์.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

งานวิจัยในประเทศ.....	70
งานวิจัยต่างประเทศ.....	78
สรุป.....	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ระเบียบวิธีวิจัย.....	83
แผนแบบการวิจัย.....	83
ประชากร.....	84
ตัวแปรที่ศึกษา.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	91
สรุป.....	92
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์.....	95
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	123
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	127
การอภิปรายผล.....	131
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	144

ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	144
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	145
รายการอ้างอิง	145
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	151
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	153
ประวัติผู้เขียน.....	171

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับประถมและมัธยม	4
ตารางที่ 2 ข้อมูลนักเรียน.....	67
ตารางที่ 3 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน จำแนกตาม สายงานตำแหน่ง วิทยฐานะ วุฒิทางการศึกษา และเพศ.....	68
ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน.....	94
ตารางที่ 5 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการบริหารงานด้าน วิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม.....	95
ตารางที่ 6 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ พัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	97
ตารางที่ 7 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ วางแผนงานวิชาการ.....	98
ตารางที่ 8 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	99
ตารางที่ 9 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	100
ตารางที่ 10 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	102

ตารางที่ 11 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	104
ตารางที่ 12 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	106
ตารางที่ 13 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	107
ตารางที่ 14 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา	109
ตารางที่ 15 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนว.....	110
ตารางที่ 16 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	113
ตารางที่ 17 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ	115
ตารางที่ 18 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	116
ตารางที่ 19 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	118

ตารางที่ 20 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ
โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัด
ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา..... 119

ตารางที่ 21 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการ
ของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ
คัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 121

ตารางที่ 22 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการ
ของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ
พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา..... 122

บทที่ 1

บทนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากภายในภาคส่วนต่างๆ ของประเทศหลากหลายรูปแบบ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ สติติ อาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นอันเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาพฤติกรรมของเยาวชน ปัญหาแรงงานนอกระบบและการค้ามนุษย์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยในการแก้ไขปัญหาได้มี การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) มาใช้เป็นแนวปฏิบัติ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในทุกภาคส่วน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ข้างต้นนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคนไทยและสังคมไทย ในหลายประการ ความขัดแย้งของคนภายในประเทศ พัฒนาการทางการเมืองของประเทศที่ผ่านมา มีทิศทางในการชี้นำสังคมไทยไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ของภาครัฐมากขึ้น โดยประชาชนสามารถแสดงสิทธิทางการเมือง และการปกป้องสิทธิของตนเอง ชุมชนท้องถิ่นในการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญและบริการของรัฐ อย่างไรก็ตามจากมุมมองและโลกทัศน์ที่แตกต่าง จากกลุ่มคนในสังคมในเรื่องการแสดงสิทธิและการเข้าถึงสิทธิดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อเกิดการแตกแยกทาง ความคิดระหว่างคนกลุ่มต่างๆ และเกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ถูกขับเคลื่อนด้วยเป้าหมายที่สับสน ซึ่งนำไปสู่สภาวะความขัดแย้งที่มีความรุนแรงและทวีความซับซ้อนมากขึ้น กลายเป็นจุดเปราะบางในการรักษา เอกภาพของประเทศและการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมไทย หากยังไม่สามารถสร้างความสมานฉันท์ สามัคคี ประองตองให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของคนในประเทศได้

การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อม รับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น¹

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 ว่าด้วยการบริการและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษาและมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานและเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง²

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการต้องเป็นไปตามขอบข่ายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 17 ด้าน 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 (กรุงเทพมหานคร 2560), 10.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีนครี, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด, 2540), 4.

ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษابرลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สถานศึกษานั้นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดทางการศึกษา คุณภาพ ประสิทธิภาพของผู้เรียนจะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับสถานศึกษาที่จะวางแผนการพัฒนางานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษาให้เป็นรูปแบบใด ซึ่งงานที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาคือ การบริหารงาน วิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการส่วนงานฝ่ายอื่นเป็นฝ่ายที่ให้การสนับสนุนให้ฝ่ายการบริหารงานวิชาการสามารถขับเคลื่อนไปด้วยความราบรื่น

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนวัดเขารักษ์ ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สาม เมื่อวันที่ 25 ถึง 27 มกราคม พ.ศ. 2555 และปัจจุบันยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในรอบที่สี่ โดยสรุปผลการประเมินภาพรวมตามมาตรฐานโรงเรียนวัดเขารักษ์ มีผลการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานคุณภาพ จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับประถมและมัธยม

ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก คะแนน	คะแนน ที่ได้	ระดับ คุณภาพ
มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา			
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน			
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	10.00	9.79	ดีมาก
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	10.00	9.81	ดีมาก
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	10.00	9.59	ดีมาก
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	10.00	8.40	ดี
ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	10.00	8.65	พอใช้
กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์			
ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	5.00	4.00	ดี
ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	5.00	5.00	ดีมาก
กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม			
ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	5.00	5.00	ดีมาก
มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา			
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน			
ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	5.00	3.80	ดี
กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม			
ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	5.00	5.00	ดีมาก
มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน			
ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10.00	9.00	ดีมาก

ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก คะแนน	คะแนน ที่ได้	ระดับ คุณภาพ
มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน			
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน			
ตัวบ่งชี้ที่ 8 ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน	5.00	4.91	ดีมาก
รวมผลคะแนนทั้งหมด	100.00	82.95	ดี

ที่มา : การประเมินคุณภาพการศึกษาการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนวัดเขารักษ์ ปีการศึกษา 2555

จากตารางสามารถสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ดังนี้ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ ที่ 1) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 3) ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 4) ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ระดับคุณภาพดี ตัวบ่งชี้ที่ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับคุณภาพ พอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 6) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 7) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ระดับคุณภาพดี ตัวบ่งชี้ที่ 8) พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 9) ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ระดับคุณภาพดี ตัวบ่งชี้ที่ 10) ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 11) ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา ระดับคุณภาพดีมาก และตัวบ่งชี้ที่ 12) ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ระดับคุณภาพดีมาก ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกรอบสาม คือ 1) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาขึ้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยฝึกปฏิบัติเพิ่มจากการเรียน และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือและค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต รวมทั้งได้รับการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจังในข้อที่ยังบกพร่อง เพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถและทักษะเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนดว่า “เลิศล้ำวิชาการ” 2) ควรกำหนดขอบข่ายของวิสัยทัศน์ในแต่ละข้อความให้ชัดเจนว่าจะให้เกิดผลอย่างไร 3) สถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับการดำเนินงานทุกด้าน ทุกโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) สถานศึกษาควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารให้ครอบคลุมทุกฝ่ายงาน

และให้เป็นปัจจุบันทันต่อการใช้งาน 5) ควรประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดขออัตรากำลังครูที่จบวิชาเอกนาฏศิลป์ หรือจัดหาวิทยากรท้องถิ่นมาสอน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์ตามที่หลักสูตรกำหนด 6) ครูควรบันทึกผลหลังสอนให้ชัดเจนว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งเกิดผลอย่างไรต่อผู้เรียน และผู้เรียนคนใดยังบกพร่องในเรื่องใด แล้วนำมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริมแล้วจึงจัดทำเป็นรายงานการวิจัยที่ชัดเจน

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สามของโรงเรียนวัดเขารักษ์ มีข้อเสนอแนะหลายเรื่องโดยเฉพาะการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ในแต่ละข้อความให้ชัดเจน การนิเทศติดตามการดำเนินงานทุกด้าน ทุกโครงการ การบันทึกผลหลังการสอนของครูเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง สื่อ การทำวิจัย ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนวัดเขารักษ์ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการหาแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ นักเรียนมีคุณภาพมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดเขารักษ์ถือว่าอยู่ในระดับที่ดีและดีมากอยู่แล้ว แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้นยิ่งกว่าเดิม ผู้วิจัย จึงได้สนใจการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความเป็นมาที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ข้อคำถามการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัยไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานทางการวิจัยไว้ดังนี้

1. งานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีหลายแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการในลักษณะองค์กรเชิงระบบ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิด (Open System) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นกรอบของการวิจัยที่กล่าวว่างค์กรระบบเปิดประกอบด้วยระบบย่อยๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยระบบจะยอมรับตัวป้อน (Input) จากสิ่งแวดล้อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) ซึ่งเปลี่ยนแปลงตัวป้อนให้กลายเป็นผลผลิต (Outputs) ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายในและภายนอก และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบทั้งสามส่วนจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษานั้น คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษา ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินงาน ได้แก่ เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะถูกแปลเปลี่ยนโดย กระบวนการของการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ ให้ได้มาซึ่งผลผลิต (Outputs) คือ ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ความพึงพอใจของทุกฝ่าย โดยมีข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีกว่าเดิม ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางภูมิศาสตร์³

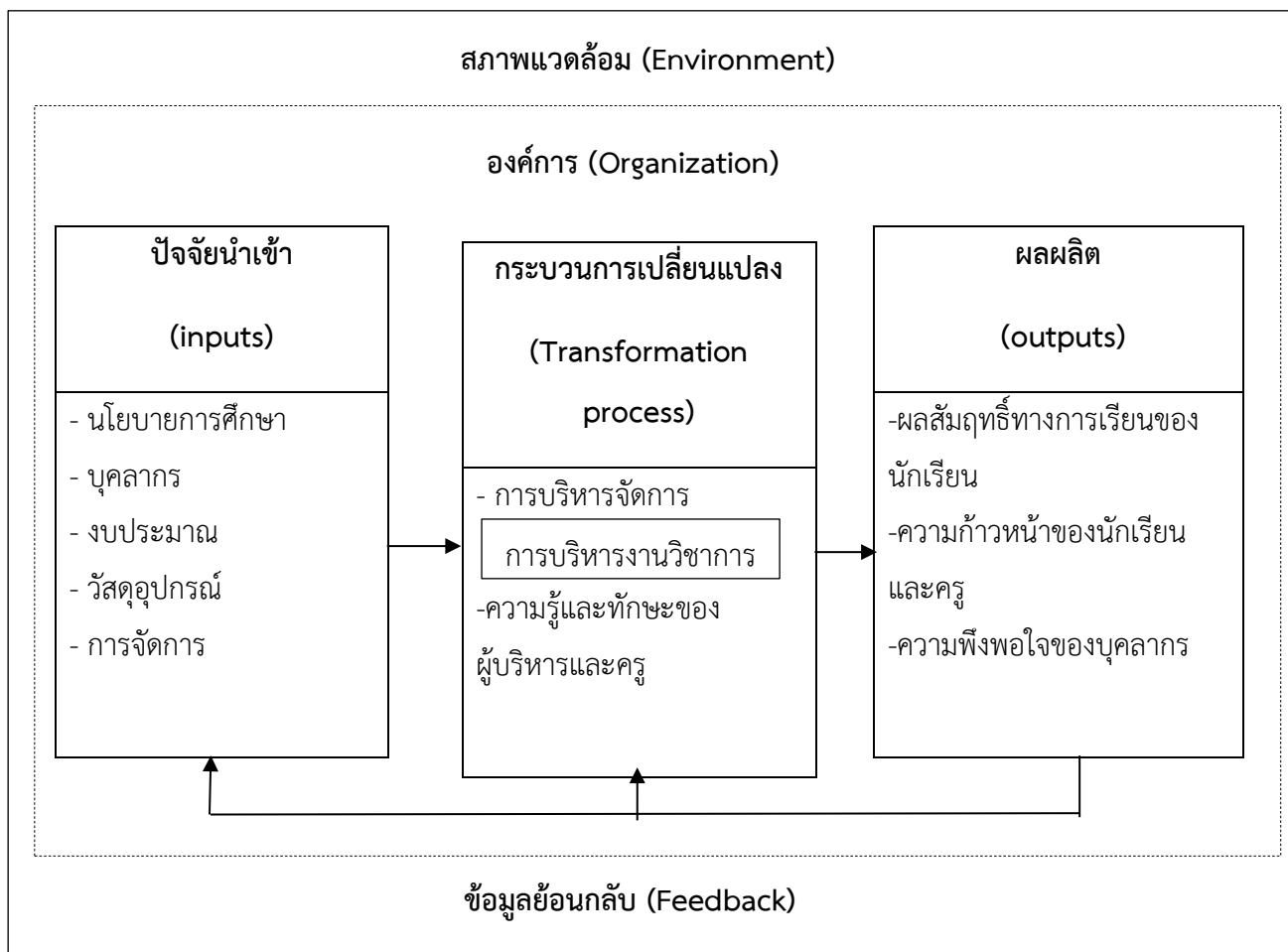
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา⁴

³ Fred C. Lunenburg, and Allan C. Ornstein, **Education Administration : Concepts and Practices**, 6th ed. (CA: Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ , **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 30-51.

จากแนวคิดและขอบข่ายทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration : Concepts and Practices**, 6th ed. (CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

: กระทรวงศึกษาธิการ , **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 30-51.

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ดังแผนภูมิที่ 2

การบริหารงานวิชาการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2. การวางแผนงานด้านวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9. การนิเทศการศึกษา 10. การแนะแนว 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 แสดงขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 30-51.

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะต่างๆที่เกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานทุกชนิดในโรงเรียน ทั้งการบริหารงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยการบริหารแบบเป็นกระบวนการ หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีการประเมินผลให้ดียิ่งขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการ มีทั้งหมด 17 งาน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนว ปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนวัดเขารักษ์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาที่กล่าวมาในบทที่ 1 นั้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอ นำเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังมีสาระสำคัญในส่วนแรก คือ การบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ส่วนที่สอง คือ ข้อมูลโรงเรียนวัดเขารักษ์ และส่วนที่สาม คือ งานวิจัยทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานในสถานศึกษา เพราะงานวิชาการเป็นงานที่พัฒนาคนอย่างรอบด้าน พัฒนาด้านสติปัญญาให้เป็นคนเก่ง มีความรู้ ความสามารถ ปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งพัฒนาด้าน เทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม งานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เพราะคุณภาพการศึกษาของนักเรียน เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของงานวิชาการในสถานศึกษาและ ความสามารถของผู้บริหาร

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของ สถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร⁵

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความหมายของการบริหารงาน วิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและ

⁵ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 2.

พัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้านเมื่อเติบโตขึ้นจะได้ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม⁶

กมล ภู่งประเสริฐ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา⁷

พิชัย เสี่ยมจิตต์ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการบริหาร ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน⁸

กอร์ดัน (Gorton) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งบประมาณหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน⁹

เฟอเรสต์และกินเซอร์ (Forest and Kinser) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอนและการจัดการเรียนรู้¹⁰

⁶ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลาดพร้าว, 2541), 84.

⁷ กมล ภู่งประเสริฐ, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรพรสขีสเต็ม, 2547), 6.

⁸ พิชัย เสี่ยมจิตต์, **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา** (อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542), 3.

⁹ Richard A.Gorton, **School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities**, 2nd ed (Ohio : W.C. Brown Co, 1983), 158-164.

¹⁰ Jame Forest and Kinser, **Higher Education in the United States : An Encyclopedia**, (Oxford : ABC-CLIO, 2020), 1.

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน¹¹

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเรียนและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ พอที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุข มีความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร¹²

จากความหมายของการบริหารงานวิชาการที่นักการศึกษา ได้กล่าวมาผู้วิจัย สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานทุกชนิดในโรงเรียน ทั้งการบริหารงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยการบริหารแบบเป็นกระบวนการหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีการประเมินผลให้ดียิ่งขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

¹¹ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550), 30.

¹² ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, *ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ*, (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2543), 161.

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะ สถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น¹³

เรณู ครูธไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญของโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ โรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด¹⁴

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น งานวิชาการ ถือได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นงานที่มาสสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จาก 1) โรงเรียนมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการชัดเจน 2) ผู้บริหารโรงเรียนเกิดแนวคิดในการบริหารงาน 3) ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูตระหนักและร่วมมือ

¹³ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ* (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 2.

¹⁴ เรณู ครูธไทย, *การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในนวมินทราชินูทิศ* (กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 9.

พัฒนางานวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง 4) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁵

มิลเลอร์ (Miller) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจ
ของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรม
รวมทั้งการวัดผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
จัดบริการในการสอน¹⁶

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็น
งานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการ
บริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล
ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ¹⁷

จันทรานี สงวนนาม ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงาน
วิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่
ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญ
เช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร¹⁸

จากการศึกษาความสำคัญของงานวิชาการ สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของ
สถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ เพราะงานวิชาการบ่งบอกถึงคุณภาพและ
มาตรฐานของโรงเรียนที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

¹⁵ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, การบริหารงานวิชาการชุดฝึกอบรมผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับสูง, เล่ม 5 (กรุงเทพฯ : บริษัท พีเอสพีวี จำกัด, 2549), 84.

¹⁶ Van Miller, The Public Administration of American School Systems, (New
York : The Macmillan Company, 1965), 175.

¹⁷ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550), 28.

¹⁸ จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : บัณฑิต
พอยท์, 2545), 79.

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยทั่วไปสถานศึกษาที่จัดการศึกษาจะต้องวางขอบข่ายวิชาการครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการจนถึงการติดตามผลขอบข่ายของงานวิชาการ ดังที่นักวิชาการกล่าวไว้เกี่ยวกับขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผลในด้านวิชาการ¹⁹

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และการจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) พัฒนาขบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) นิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ส่งเสริมความรู้การบริหารแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา²⁰

กมล ภู่งประเสริฐ กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 9 ประการ ประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ 8) การบริหารระบบข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา²¹

มิลเลอร์ (Miller) กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติ ตามโปรแกรม 3) การจัดให้มีการเรียนการสอน และ 4) การจัดบริการการสอน²²
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งการบริหารงาน

¹⁹ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 21.

²⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, **การบริหารสถานศึกษา** (กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2546), 33.

²¹ กมล ภู่งประเสริฐ, **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา** (กรุงเทพฯ:ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ 2553), 3-4.

²² Van Miller, **The Public Administration of American School System** (New York : The Macmillan Company, 1965), 85.

วิชาการของสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษานิติบุคคล ซึ่งจำแนกการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 12 งานดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา²³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงาน วิชาการออกเป็น 17 งาน ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

²³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),2546), 33-38.

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา²⁴

จากการศึกษาขอบข่ายงานวิชาการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักที่ต้องดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการดำเนินงานให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งงานวิชาการในสถานศึกษานั้น มีขอบข่ายที่กว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งมีปัจจัยต่างๆที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 17 ด้าน โดยศึกษารายละเอียดในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรท้องถิ่นไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 27 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ²⁵ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องท้องถิ่นของตนเอง มีความภูมิใจในท้องถิ่น รักถิ่นฐานไม่ละทิ้งและทำมาหากินในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆที่อยู่ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตามข้อกำหนดในโครงสร้างของหลักสูตรระดับชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นของตน เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจน สามารถพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่นของตนได้²⁶

วีระนุช ปินทวนิช ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ที่ตนอาศัยอยู่ในด้านเศรษฐกิจ

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,2550), 30-51.

²⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 9.

²⁶ กรมวิชาการ, การพัฒนารายวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2542), 25.

สังคม สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ ในห้องและนอกห้องเรียน ผู้ร่วมสร้างหลักสูตรประกอบด้วย โรงเรียน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทุกฝ่ายจะช่วยกันกำหนดและพัฒนาหลักสูตรขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของตนผ่านการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน มีสถาบันราชภัฏในท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยในด้านการรวบรวมองค์ความรู้ท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วมกันกับถิ่นที่อยู่ สามารถใช้ชีวิตประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นของตนได้²⁷

สุภรณ์ ปรีชาอนันต์ ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระและมวดประสพการณ์ ที่จัดให้ผู้เรียนในห้องที่หนึ่งที่ได้โดยเฉพาะ และหมายถึงหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน หรือสร้างจากหลักสูตรแกนกลางที่ปรับให้เข้ากับสภาพชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นต่างๆหรือสร้างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อผู้เรียน²⁸

นิคม ชมพูหลง ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การที่ท้องถิ่นปรับปรุง ขยายหรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรม ให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะท้องถิ่น โดยยึดหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ไม่ขัดต่อเจตนารมณ์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่น²⁹

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม สภาพสังคม เศรษฐกิจ ในท้องถิ่นของตนเอง มีความรัก ความภูมิใจและประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน ซึ่งหน่วยจะมีหน่วยงานต่างๆในท้องถิ่นร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วย

แนวทางการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดไว้ให้
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ

²⁷ วีรบุช ปิณฑวนิช, “อนาคตของหลักสูตรท้องถิ่นจะ何去何, ”วารสารวิชาการ 9 , 4 (มิถุนายน 2543) : 16-23.

²⁸ สุภรณ์ ปรีชาอนันต์, **แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543), 61.

²⁹ นิคม ชมพูหลง, **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2545), 21.

3. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำข้อมูลจัดทำสารระ การเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. จัดทำสารระการการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชา เพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

5. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการทำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้³⁰

สรุปได้ว่า การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น คือ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดเตรียมให้ โดยการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศชุมชน เพื่อจัดทำสารระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชน

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนงานวิชาการเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้งาน สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่

แฮริสัน (Harrison) ได้กล่าวถึงการวางแผนงานวิชาการ คือ เครื่องมือที่มีความสำคัญอย่าง ยิ่งของการบริหารเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นงานเริ่มต้นครั้งแรกและเป็นงานต่อเนื่อง ตลอดในกระบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงานหรือของระบบของการบริหารองค์การทั้ง ระบบ³¹

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงการวางแผนงานวิชาการ คือ การวางแผนงานวิชาการ เป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติงาน การวางแผนงานเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อ การปฏิบัติงานในอนาคตตามความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลัง การวางแผนงานในสถานศึกษาจึง จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด

สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนงานวิชาการ เนื่องจากองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอกสถานศึกษาและองค์ประกอบภายในสถานศึกษา

³⁰ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 31.

³¹ Harrison F.E., *Management and Organizations* (New Jersey : Houghton Mifflin,1976), 57.

1. การวางแผนงานวิชาการและองค์ประกอบภายนอกสถานศึกษา

1.1 การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆขึ้น งานวิชาการของสถานศึกษา จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอนเนื้อหาวิชาใหม่ๆ การนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความเป็นตัวเมืองเพิ่มขึ้น สภาพแวดล้อมก่อให้เกิดปัญหาขึ้น หลักสูตรและการสอนจำเป็นต้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม การป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านการใช้พลังงาน พลังงานในโลกลดน้อยลง แต่ประชากรโลกใช้พลังงานเพิ่มขึ้น มีผลต่อการดำเนินชีวิต พลังงานหลักที่ใช้ คือ น้ำมัน ประเทศไทยไม่ใช่แหล่งผลิตน้ำมัน เราต้องซื้อและใช้พลังงานจากประเทศอื่นในปริมาณมาก ทำให้เกิดการเสียดุลการค้า มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้ทำให้สถานศึกษาต้องมีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้พลังงานที่ถูกต้อง การประหยัดพลังงาน การหาทางใช้พลังงานทดแทนน้ำมัน

1.4 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม และการก้าวไปสู่สังคมข่าวสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม และการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเพิ่มขึ้น รวมทั้งวิธีการในการดำเนินชีวิตจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง เป็นความจำเป็นของสถานศึกษาที่ต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. การวางแผนงานวิชาการภายในสถานศึกษา

2.1 ความจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการทำงาน ผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อเป็นการตัดสินใจในการเลือกศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและครูต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ การวางแผนงานวิชาการจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย และเป้าหมายในการทำงาน

2.2 ความต้องการประเมินผลงาน การทำงานนั้น บุคคลต้องทราบผลสำเร็จของงาน การวางแผนจะเป็นตัวกำหนดทั้งเป้าหมายระยะสั้น และระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีวิธีการในการวัดและประเมินการปฏิบัติงานของนักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ และผู้บริหาร

2.3 ความต้องการความร่วมมือในการทำงาน สถานศึกษาจะดำเนินการไปได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย การวางแผนจะช่วยรวมกลุ่มพลังภายในสถานศึกษาเพื่อการทำงานร่วมกัน โดยช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว³²

สรุปได้ว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ มีความสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จที่มีคุณภาพ จะช่วยให้การทำงานในสถานศึกษามีระบบ สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ และสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสำเร็จไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

ขอบข่ายแนวทางการวางแผนงานด้านวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนงานด้านวิชาการ ไว้ดังนี้

1. วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศ และติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน³³

สรุปได้ว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การวางแผนงานด้านวิชาการ โดยการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน การรวบรวมข้อมูล การนิเทศ กำกับ ติดตาม เกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาการใช้สื่อ การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหา

³² ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ ,2553), 95-97.

³³ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 32.

สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานการณ์ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ³⁴

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งแห่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสามารถดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การเรียนรู้ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดขึ้นได้ภายในสภาพแวดล้อมทั่วไป การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเริ่มจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน และขยายกว้างไปเรื่อยๆ เมื่อผู้เรียนก้าวสู่สถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ และเป็นระบบ รวมทั้งความรู้ในวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพได้³⁵ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ อธิบายเกี่ยวกับการกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆอันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน

³⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 14-15.

³⁵ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 71.

กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม³⁶

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การวัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หรือรวมทั้งมีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยสะท้อนจากที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาหรือเลือกทำโครงการหรือชิ้นงานในหัวข้อที่สนใจในขอบเขตเนื้อหาของวิชานั้นๆ³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ³⁸

³⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 25.

³⁷ ศศิธร เวียงวะลัย, **การจัดการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2556), 3.

³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 25.

แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ³⁹

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาทุกคนมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามหลักสูตรที่วางไว้ โดยผู้บริหาร ครู ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เข้าใจหลักสูตร เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา ถือว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความสำคัญ หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ ในหมวด 4 มาตรา 27 ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคที่หนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ⁴⁰

³⁹ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 33.

⁴⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 9.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ให้ความหมายของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มุ่งให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ⁴¹

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ให้ความหมายของหลักสูตร คือ หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่างๆที่สนองวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์⁴²

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ให้ความหมายของหลักสูตร คือ หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดี ทั้งแก่ผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน มีความสำคัญ คือ 1) งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ 2) งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย 3) หลักสูตรเปรียบเสมือน แบบแปลน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกรู้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไร เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ⁴³

สันติ บุญภิรมย์ ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อของผู้เรียนในแต่ละระดับ เช่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอุดมศึกษา เป็นต้น 2) หลักสูตรช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย 3) หลักสูตรเป็นตัวชี้วัดความเจริญงอกงามของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื้องกัน 4) หลักสูตรเป็นตัวชี้้นำในการรวบรวมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่ผู้สอนนำมาใช้สอนผู้เรียนให้ครบตามหลักสูตรที่ต้องการ 5) หลักสูตรเป็นตัวบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่คาดหวังที่เกิดกับผู้เรียน 6) หลักสูตรช่วยให้ผู้สอนได้ดำเนินการสอนอย่างถูกต้องไม่หลงประเด็น 7) หลักสูตรเป็นเครื่องมือของผู้บริหารการศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับติดตาม ควบคุม และประเมินผลวิชาการ

⁴¹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา:โรงพิมพ์นำศิลป์,2554), 41.

⁴² ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 5, (ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551), 47.

⁴³ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 23-24.

ของสถานศึกษา 8) หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการที่แปลความมาจากจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองของประเทศ 9) หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในอนาคต⁴⁴

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ กิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตามแผนการศึกษาของชาติซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตรได้แก่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้างจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนและการวัดผลประเมินผล

กู๊ด (Good) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร คือ การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่⁴⁵

สันติ บุญภิรมย์ ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น⁴⁶

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ทาบ (Taba) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการ
2. ตั้งวัตถุประสงค์
3. เลือกเนื้อหาวิชา
4. รวบรวมเนื้อหาให้เป็นระบบ
5. เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้
6. จัดระบบประสบการณ์ในการเรียนรู้

⁴⁴ สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์ , 2553), 44-45.

⁴⁵ Good, Carter V, Dictionary of Education 3 rd.ed (New York : McGraw Hill, 1973).

⁴⁶ สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์ , 2553), 53.

7. ตั้งเกณฑ์การประเมินผล จะประเมินอะไรและวิธีใด⁴⁷

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร ได้นำกระบวนการการบริหารงานมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารงานมีประโยชน์ต่อการทำงาน ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารหลักสูตรสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นงาน ปัญหาของความสำเร็จ ชัดขึ้น และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงาน ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของงาน
3. ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายเติบโตและก้าวหน้า มองเห็นปัญหา ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้
4. ช่วยส่งเสริมบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงาน ได้งานเหมาะกับบุคคล เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์กรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคิดริเริ่ม
6. ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงาน ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและรวดเร็ว
7. ช่วยให้มีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงาน

การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำโครงการสอน เป็นต้น⁴⁸

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาสนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตร

⁴⁷ Hilda Taba, *Curriculum Development : Theory and Practice* (New York : Harcourt Bruce and World, 1962), 12.

⁴⁸ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ* (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 43-49.

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้หลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน ส่วนสถานศึกษานั้นมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา⁴⁹

⁴⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 35.

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 จัดให้มีวิชาต่างๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ครอบคลุมการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ การศึกษาสำหรับผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และมุ่งสู่ความเป็นสากล

2. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ⁵⁰

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ทันต่อเศรษฐกิจ สังคม ในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน มีการวางแผน ประเมิน ติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพต่อการนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวไว้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปเป็นแบบอื่น เช่น เปลี่ยนจากการไม่รู้เป็นรู้หรือเปลี่ยนจากการชอบเป็นไม่ชอบ หรือในทางตรงกันข้ามจากการไม่ชอบเป็นชอบ⁵¹

⁵⁰ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 34-35.

⁵¹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา:โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 66.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ที่เรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของนักเรียน งานที่สำคัญของครูก็คือช่วยนักเรียนแต่ละคนให้เกิดการเรียนรู้มีความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรได้วางไว้ ครูมีหน้าที่จัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นรากฐานการสอนที่มีประสิทธิภาพ⁵²

ปรียาพร อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งแห่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสามารถดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การเรียนรู้ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นได้ภายในสภาพแวดล้อมทั่วไป การเรียนรู้ของนักเรียนจะเริ่มจากสภาพแวดล้อมที่บ้าน และขยายกว้างขึ้นไปเรื่อยๆเมื่อเขาได้ก้าวเข้าสู่โรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้อย่างเป็นระบบ⁵³

บลูม (Bloom) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ในแต่ละครั้งเกิดขึ้น 3 ประการจึงถือว่าการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางสมอง เช่น ความคิดรวบยอด 2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก หมายถึง เปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม 3) การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ เช่น การว่ายน้ำ เล่นกีฬา การเรียนรู้มีพฤติกรรม 2 ส่วน คือ 1) พฤติกรรมเดิมก่อนการเรียนรู้ 2) พฤติกรรมหลังจากให้การเรียนรู้แล้ว⁵⁴

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึก

⁵² สุรางค์ ไคว์ตระกูล, **จิตวิทยาการศึกษา** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), 187.

⁵³ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 71.

⁵⁴ Benjamin S. Bloom, **Human Characteristics and School Learning** (New York : McGraw-Hill Book Company, 1976), 11.

การปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานการณ์ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ⁵⁵

กระทรวงศึกษาธิการ ได้อธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน 1) หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดหลัก ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 2) กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นต้น โดยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การออกแบบการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิค

⁵⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 14-15.

การสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด⁵⁶

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ จากไม่รู้ เป็นรู้ โดยการฝึกฝนให้เกิดทักษะในด้านต่างๆ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องคำนึงถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับนักเรียน โดยผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมีศักยภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักของการพัฒนาการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้จะช่วยให้เราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่อาศัยอยู่ได้อย่างเหมาะสม คนเราสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นจึงมีนักวิชาการ นักจิตวิทยาหลายท่าน ให้ความสนใจศึกษาในเรื่องของการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ร่วมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

⁵⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 25.

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
7. ค้นคว้ารูปแบบหรือการออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า
8. ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยากรประเภทต่างๆ
9. มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและทุกสถานที่
10. มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ
11. มีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า
12. เป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น⁵⁷

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความ สนใจของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้ แบบลงมือกระทำ ผ่านการใช้สื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาและสามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกับครอบครัว ชุมชนได้

6.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการที่จะทราบว่าคุณภาพ การศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างไร บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพเพียงใด และมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ปรับปรุงในส่วนในส่วนใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนหรือปรับปรุง หลักสูตรให้มีความเหมาะสม ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนที่มีความ ต้องการการศึกษาในสถาบันต่างๆ ดังที่นักวิชาการหลายท่านให้ความหมาย ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ กล่าวว่า การประเมินผลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อ ติดตามผลการปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นไปว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ โดยนำ ผลการประเมินไปเปรียบเทียบกับทรัพยากรต่างๆที่ระดมมาใช้ในการปฏิบัติงานมาตีค่า ตีราคาลงไป ว่าเหมาะสมสอดคล้องสมดุลกันหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะการศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้ นำศาสตร์การประเมินมาใช้กับการเรียนการสอน จึงเรียนกว่าผลการประเมินการเรียนการสอน

⁵⁷ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 36.

กิจกรรมการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ผู้ดำเนินงานจะต้องใช้เครื่องมือวัดผล ซึ่งมีหลายชนิด ชนิดที่ใช้มากที่สุดคือแบบทดสอบ นำไปใช้สอบวัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยทั่วไป แบบทดสอบมี 2 ลักษณะ คือ แบบทดสอบอัตนัยและแบบทดสอบปรนัย ผลที่ได้จากการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้เรียน การแนะแนว และผู้บริหารซึ่งนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์⁵⁸

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน มีประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่าตนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกหลังการสอนที่จะนำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักศึกษา⁵⁹

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเรื่องของการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การวัดและประเมินผล

⁵⁸ สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์ , 2553), 201.

⁵⁹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 166-167.

แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม สังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อันได้กล่าวถึงไว้ 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คณิตศาสตร์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาในเรื่องใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเฝ้าระวังจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางประกันคุณภาพ และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด และหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้รับการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในนโยบายระดับประเทศ ข้อมูลจากการประเมินระดับต่างๆข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่ต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐาน

ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน⁶⁰

สรุปได้ว่า การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เป็นงานอย่างหนึ่งของสถานศึกษา ที่ต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลของผู้เรียน ซึ่งจะต้องครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถรับรองการประเมินภายในและภายนอกได้ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้อะหว่างชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

⁶⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 28-29.

8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับผลการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน⁶¹

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นอีกภารกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องบริหารจัดการอย่างมีระบบ ระเบียบ ทำงานอย่างมีขั้นตอนตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สามารถรับรองการประเมินภายในและภายนอกได้ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 30 ระบุว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา⁶² การวิจัยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิจัย เช่น

ชาญชัย อาจิสมาจาร กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความจริง (Fact-finding Process) การค้นหาความรู้ ความพยายามในการสำรวจหาความจริง การวิจัยเป็นการค้นหาพัฒนา และการทำความเข้าใจในความรู้ โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์และการรวบรวมแนวความคิดหรือข้อสมมติฐาน การสังเกตข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ การทำความเข้าใจและการสรุปขั้นสุดท้ายเป็นทฤษฎี และการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันและการศึกษานั้นก็ถือว่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนเราต้องไขว่คว้าค้นหาด้วยตนเอง⁶³

⁶¹ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 37.

⁶² กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 17.

⁶³ ชาญชัย อาจิสมาจาร, การบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2546), 139.

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ว่า 1) ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ของสถานศึกษา 2) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 3) ดำเนินการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน ความรับผิดชอบ 5) สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง ภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง 6) วิจัย ประเมินผล เพื่อพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา⁶⁴

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวิจัยในสถานศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจสถานศึกษา 2) เพื่อ แสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน 3) เพื่อทำให้การเรียนรู้มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์⁶⁵

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการ จัดการเรียนรู้ ด้วยการใช่วิจัยในกระบวนการเรียนรู้ การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้และการวิจัยพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีแนวคิดแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การใช้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ มีวิธีการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องทราบความต้องการเรียนรู้ของ ตัวเอง มีการลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความจำเป็นและความสำคัญให้ได้เป็นอันดับแรกและ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ได้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องรู้จักวางแผนการเรียนรู้ของตนเองว่ามี เป้าหมายเรื่องใด มีเวลามากน้อยเพียงใด มีแหล่งเรียนรู้ที่ไหนบ้าง มีวิธีเรียนใดบ้าง ต้องใช้สื่อใดบ้าง

⁶⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครู** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2553), 31.

⁶⁵ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (สงขลา:โรงพิมพ์ นำศิลป์, 2554), 115.

และเมื่อมีปัญหาจะสามารถปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้จะใช้ความรู้นั้นได้อย่างไร ตลอดจนวางแผนไปถึงการนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่างๆในการเรียนรู้ จากการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆเมื่อได้ความรู้แล้วควรมีการตรวจสอบความรู้ที่ได้เพื่อยืนยันความถูกต้อง และตัดสินใจเลือกความรู้ไปใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมและอาจใช้เครื่องมือช่วยในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงและการนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนรู้ทุกขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรวมถึงการนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนางานต่อไป

2.การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กระบวนการในการนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นการกิจของผู้สอน 3 ประการ คือ

ประการแรก จัดกระบวนการเรียนการสอนและการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24

ประการที่สอง ทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 30

ประการที่สาม นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน มาตรา 30

ดังนั้น การวิจัยเพื่อการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นในกรณีของผู้สอนพบว่ากระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่กำลังดำเนินการอยู่มีปัญหาหรือมีความจำเป็นต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ในวงจรหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการของการพัฒนาการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ และทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของผู้สอน ขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนทำการประเมินระหว่างสอนแล้วพบปัญหาเล็กน้อยสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในช่วงการจัดกิจกรรมนั้น และเมื่อการประเมินผลในขั้นตอนที่ 4 แล้วไม่พบว่ามีปัญหา ผู้สอนสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป

3.ผู้บริหารได้ใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทางการวิจัย การจัดทำแผนสถานศึกษาการดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน และจัดทำผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ในกรณีที่ผู้บริหารมีการประเมินผลการดำเนินงานแล้วพัฒนางานแล้วพบปัญหา

รุนแรงหรือพบสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาที่สำคัญ ผู้บริหารต้องทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา งานดังกล่าวในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยขั้นตอน คือการวิเคราะห์ปัญหาพัฒนา พัฒนา วางแผนแก้ปัญหาพัฒนา จัดกิจกรรมแก้ปัญหาพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผลการ แก้ปัญหาพัฒนานำผลการวิจัยไปใช้ แล้วทำการประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินการบริหารอีก ครั้งจนพบว่าไม่มีปัญหา จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ เป็น ข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป⁶⁶

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ครูได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้อให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ กระบวนการทำงานของผู้เรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็น สำคัญ ในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การ ผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
4. รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา⁶⁷

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นภารกิจอีกภารกิจหนึ่ง ของสถานศึกษา ที่ผู้บริหาร ครู ได้นำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มี คุณภาพยิ่งขึ้น

⁶⁶ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา:โรงพิมพ์ นำศิลป์, 2554), 117-120.

⁶⁷ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 38.

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ⁶⁸ นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแล้ว ยังมีแหล่งเรียนรู้อื่นที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะสามารถใช้ความรู้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งที่มีอยู่ในสถานศึกษา เข้าถึงสถานศึกษาหรืออยู่ใกล้สถานศึกษาอยู่แล้ว แม้ว่าบางแหล่งอาจไม่เข้าเกณฑ์ในการพิจารณาครบหมดทุกข้อ แต่หากสถานศึกษาได้นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ก็ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาล ดังนี้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม E-learning Internet ห้องสมุดสถานศึกษา ห้องสมุดเคลื่อนที่ ศูนย์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ครอบครัวยุคคนสำคัญของท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน สถานประกอบการ สถานที่ราชการ และอื่นๆ⁶⁹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แหล่งหรือที่รวมซึ่งอาจเป็นสภาพ/สถานที่ หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วยข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการเรียนการสอนที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอน หรือศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่กำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินผลและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบเดียวกันในการประเมินผลในห้องเรียนหรือชั้นเรียน⁷⁰

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรู้

⁶⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 9.

⁶⁹ อมรทิพย์ เจริญผล, “การจัดการความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา” (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), 103.

⁷⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ทำเนียบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้สำหรับประเทศไทยบทสรุปของผู้บริหาร, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546), 54.

ตามความสนใจ แหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ที่กล่าวมา มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้ว หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้อย่างเป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น⁷¹

สรุปได้ว่า สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มากที่สุด ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเสมอ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น
3. จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษา ของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบัน พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น⁷²

⁷¹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา:โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 135.

⁷² กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 39-40.

สรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นภารกิจของสถานศึกษา ที่ต้องจัดแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีเพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ให้ดีขึ้น และเพิ่มเติมแหล่งเรียนรู้ใหม่ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

9. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศ มาจากภาษาอังกฤษว่า Supervision แปลความได้ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือปรับปรุง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา รวมทั้งการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้ได้รับการนิเทศ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีขวัญกำลังใจและมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นเสมอ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินอย่างเป็นระบบอยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจ เข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ⁷³

ชาญชัย อาจิณสมภาร ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวเขาเอง และสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย⁷⁴

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา⁷⁵

บีช และ เร็นฮาร์ท (Beach and Reinhart) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาหมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักการศึกษาอย่างเป็นหมู่คณะโดยความร่วมมือร่วมใจเพื่อจะเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู⁷⁶

⁷³ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 38.

⁷⁴ ชาญชัย อาจิณสมภาร, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2548), 35.

⁷⁵ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 223.

⁷⁶ Beach, D. and Reinhartz J., Supervision leadership : focus on instruction (Massachusetts : Allyn and Bacon, 2000), 8.

จากความเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูหรือบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปรับปรุงหรือเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนของตนให้ดีขึ้น

ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เกิดจากสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการที่จะพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็น ดังนี้¹⁾ สังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้สาขาต่างๆ เพิ่มขึ้น และเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งการนิเทศการศึกษา ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ²⁾ การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย ³⁾ การนิเทศการศึกษามีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ⁴⁾ การประสานงานที่จะให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงาน และการรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ความช่วยเหลือตามสภาพที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมการนิเทศเป็นตัวกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม⁷⁷

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องในด้านต่างๆทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น การนิเทศจึงมีความจำเป็นเนื่องจากสภาพการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดมีจำนวนจำกัด สถานศึกษากระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ จึงทำให้ได้รับการนิเทศไม่ทั่วถึงจึงทำให้การนิเทศภายในมีความจำเป็น ดังนี้ ¹⁾ ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน ²⁾ การจัดศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอให้ครบตามสาขา ในวิชาชีพความชำนาญ ความรู้ ³⁾ การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอีกด้วย ⁴⁾ การนิเทศการศึกษาก็สร้างความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ⁵⁾ การประสานในสถานศึกษาจะมีความสะดวกและมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง⁷⁸

⁷⁷ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2542), 5.

⁷⁸ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา:โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 145.

ส่วนความมุ่งหมายในการนิเทศ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา 4) เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์ 5) เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์ 6) เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนการจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้⁷⁹ โดยสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ที่กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศ คือ 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 4) เพื่อพัฒนาหลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์ 5) เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้⁸⁰

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศ ดังนี้ (1) การช่วยให้ผู้สอนแต่ละคนทำหน้าที่การสอนให้ได้ผลดี แก้ปัญหาของผู้สอนแต่ละคนด้านการสอน ช่วยให้ผู้สอนมีความเจริญงอกงามในวิชาชีพของตนเอง (2) การเป็นผู้ประสานงานและบริการแก่ผู้สอนทุกคนในด้านการสอน เช่น ช่วยจัดหาหนังสือ วิเคราะห์เนื้อหา วิธีการสอน อุปกรณ์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) การเป็นวิทยากรที่ดีที่สุดของผู้สอนในทุกโอกาส คือสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง ชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ผู้สอน (4) การเป็นผู้ประเมินการเรียนการสอนและโปรแกรมต่างๆของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงให้พัฒนาดีขึ้น (5) การเป็นผู้นำที่ดีของสถานศึกษาและชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศภายใน (6) การช่วยเหลือผู้สอนด้านวิชาการการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม การอบรมบรรยาย อภิปราย การสัมมนาในโอกาสต่างๆ การจัดหนังสือ คู่มือต่างๆให้การปรับปรุงห้องสมุดให้ได้

⁷⁹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 226.

⁸⁰ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา: โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 144-145.

ใช้อย่างสะดวกทั้งผู้สอนและผู้เรียน การจัดอุปกรณ์โสตศึกษาให้ได้ใช้อย่างทั่วถึงและการแนะนำให้เป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมต่างๆ 7) ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น จัดสวัสดิการให้สร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อบรรยากาศภายในสถานศึกษา⁸¹

แนวทางการนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้
แนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง
2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ
3. จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา⁸²

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ มีการรักษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสถานศึกษาไปพร้อมๆกัน เพราะเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพมากขึ้นซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาเช่นเดียวกัน

10. การแนะนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวการปฏิบัติ ไว้ดังนี้ 1) จัดระบบการแนะนำทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ดำเนินการแนะนำการศึกษาโดยรวมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3) ติดตามประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะนำการศึกษาในสถานศึกษา 4) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยน

⁸¹ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (ปีตทานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ,2551), 238-239.

⁸² กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 40-41.

เรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษา⁸³

(Shertzer and Stone อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ) ให้ความหมายว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและโลกของตนในแง่กระบวนการมี 4 ประเด็น คือ 1) กระบวนการ หมายถึง ปรัชญาการณซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และคำว่ากระบวนการแสดงให้รู้ว่า การแนะแนวมิใช่เหตุการณ์เดี่ยวแต่เกี่ยวข้องกับชุดของการกระทำหรือลำดับขั้นซึ่งก้าวหน้าไปเรื่อยๆสู่เป้าหมาย 2) การช่วยเหลือ หมายถึง การช่วย อนุเคราะห์ การสงเคราะห์ การให้ประโยชน์ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ (Helping Occupations) เป็นจำนวนมาก มีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ที่การป้องกัน (Prevention) การซ่อมเสริม (Remediation) และการเยียวยาแก้ไข (Amelioration) ความยุ่งยากและความยากลำบากของมนุษย์ 3) บุคคล (Individuals) หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษา และยิ่งไปกว่านั้นการแนะแนวจัดเป็นการช่วยเหลือที่จัดให้กับนักเรียนปกติ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือสำหรับพัฒนาการที่เป็นปกติ 4) การเข้าใจตนเองและโลกของตน (Understand themselves and their world) หมายถึงการที่บุคคลรู้ว่าตนเป็นใคร รู้ถึงเอกลักษณ์ของตน รับรู้ธรรมชาติของตนอย่างกระจ่าง มีประสบการณ์เกี่ยวกับโลกของตน สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและผู้คนที่มิสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งและสมบูรณ์⁸⁴

พนม ลีมาอารีย์ ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษา ที่ให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้ 1) การจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาจะต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน 2) การจัดบริการแนะแนวต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง คือจัดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน 3) ผู้ทำงานแนะแนวจะต้องยอมรับในความเป็น เอกัตบุคคล ของนักเรียน และจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) การแนะแนวเป็นกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่างๆเพื่อช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง 5) ผู้ทำการแนะแนวจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน 6) การแนะแนวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ดังนั้นจึงควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา 7) การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ 8) ผู้ทำงานด้านการแนะแนวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับ

⁸³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 33.

⁸⁴ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 150-151.

ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและจะต้องเป็นผู้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 9) การจัดบริการ
แนะแนวจะได้ผลดีจะต้องเกิดจากการร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย 10) ผู้แนะแนวจะต้องเป็นผู้เก็บ
รักษาความลับได้⁸⁵

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงลักษณะงานแนะแนวในสถานศึกษา ไว้ว่า การแนะแนว
การศึกษาและส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ มี 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทาง
จิตวิทยา ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อให้ครูได้รู้จักผู้เรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกัน
ปัญหาของผู้เรียนทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ การจัดกิจกรรมอาจจัด
ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนโดยมีบรรยากาศเป็นกันเอง มีครูเป็นที่ปรึกษาและผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
ร่วมในการจัดกิจกรรม 2) การจัดบริการ เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเองและรู้จักตนเองในทุกด้าน ให้
ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่จำเป็นและทันสมัย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และพัฒนาบุคลิกภาพให้
สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยเหลือ แก้ไข และฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม
สำหรับผู้เรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาในชีวิตต่อไป 3) การบูรณาการแนะแนวใน
การเรียนการสอน เป็นการนำเทคนิควิธีการทางจิตวิทยาและการแนะแนวมาใช้ในการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยเน้นให้ครูได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งในด้าน
พัฒนาการตามวัย พฤติกรรม และสาเหตุของพฤติกรรม วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งทำให้ครูมีแนวทางใน
การช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในสาระวิชาเกิดแรงจูงใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งจะส่งผลให้
การเรียนรู้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด⁸⁶

สรุปได้ว่า การแนะแนว เป็นงานหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากการแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและ
พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้าน
การศึกษาและด้านอาชีพได้

แนวทางการแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนว ไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนใน
สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดระบบงานและโครงสร้างงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน
3. ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทและเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

⁸⁵ พนม ลีมาอารีย์, การแนะแนวเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2548), 1-12.

⁸⁶ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : โรงพิมพ์นำ
ศิลป์, 2554), 154-155.

4. ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน
5. คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว
6. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อย่างเป็นระบบ
7. ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน
8. ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายแนะแนว
9. เชื่อมโยงงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน⁸⁷
สรุปได้ว่า การแนะแนว เป็นองค์ประกอบสำคัญให้ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบงานและระบบโครงสร้างองค์กรแนะแนวที่ชัดเจน มีการพัฒนาครู คัดเลือกครูแนะแนวที่มีความเหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมืออันดีระหว่างครอบครัว ชุมชน

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกัน คุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของ

⁸⁷ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 42.

สถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนพิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข⁸⁸

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ตามแนวคิดของหลักการบริหารครบวงจร PDCA คือ การร่วมกันวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง นอกจากนั้นสถานศึกษาต้องทำการประเมินตนเอง และจัดทำรายงานการประเมินตนเองทุกปี เพื่อเสนอต่อต้นสังกัด เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพภายนอกทุก 5 ปี ซึ่งจะต้องทำให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา⁸⁹

สันติ บุญภิรมย์ กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษาว่า เมื่อมีการจัดการศึกษาขั้น ใด ใด ต้องนำไปสู่คุณภาพทางการศึกษา ข้อกำหนดดังกล่าวประกอบด้วยหลักสูตร ปัจจัยในการผลิต วิธีการดำเนินการ ดังนั้นหากสถานศึกษาใดมีข้อกำหนดครบถ้วนสถานศึกษานั้นถือ

⁸⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 29-30.

⁸⁹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 191.

ได้ว่ามีคุณภาพในการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ต้องดำเนินงานด้านการศึกษาให้มีระบบ เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษา และต้องพัฒนาหรือรักษาคุณภาพการศึกษ่อีกด้วย ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยกำหนดไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการประกาศกำหนดเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนต่อไป⁹⁰

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยให้สถานศึกษายึดหลักมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิด ซึ่งผลการประเมินเป็นสิ่งบ่งบอกว่าสถานศึกษามีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ถือเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงและต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ไว้ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน และสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้งาน สะดวก และรวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)

⁹⁰ สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์ , 2553), 236-237.

4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่งหรือที่รู้จักกันว่า PDCA

5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน⁹¹

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน และสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12. ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้

⁹¹ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 44.

สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างชุมชน⁹²

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการให้ความรู้แก่บุคลากรในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ ใกล้เคียงโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนสามารถเข้าถึงชุมชนได้แล้ว การที่จะให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ก็เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากโดยอาศัยการเชื่อมโยงจากเด็กนักเรียนสู่ชุมชน โดยที่โรงเรียนเป็นผู้ชี้แนะ และนำสู่การปฏิบัติในชุมชน ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ 1) การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 2) จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น 3) การส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุว ชุมชน ท้องถิ่น⁹³

กระทรวงศึกษาธิการกล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ดังนี้ 1) การมี ส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา 2) การ กำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรม ทางการศึกษา 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา 5) การตรวจสอบ การจัดการศึกษาและกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่ จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ 6) การสรุปการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

แนวทางการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ไว้ดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น
2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

⁹² กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 10.

⁹³ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : โรงพิมพ์ นำศิลป์, 2554), 193.

3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

4. พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน⁹⁴

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ คือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม แสวงหาความรู้ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องให้ประชาชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งนับว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงและเสริมสร้างการปฏิบัติงาน ในองค์การให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับกันว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้นการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ปัจจุบันที่สนับสนุนส่งเสริมประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการสถานศึกษาและองค์กรอื่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมนั่นเอง ซึ่งก็คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีในการศึกษายุคปัจจุบัน เพราะว่าการศึกษามีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การร่วมมือกันในการศึกษานั้นย่อมเป็นสิ่งดีกับทุกฝ่ายโดยเฉพาะกับตัวของนักเรียนเองซึ่งการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆทั้งภายในประเทศ⁹⁵

แนวทางการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

⁹⁴ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 45.

⁹⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำชูสุภา, 2546), 37-38.

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับทางการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ไว้ดังนี้

1. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
3. ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิทยาการในที่อื่นๆ

4. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า ประชุมผู้ปกครองนักเรียน ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น⁹⁶

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ถือเป็น การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ในการร่วมกันระดมทรัพยากรหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของตนเองและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง⁹⁷

⁹⁶ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 46.

⁹⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 5.

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึง บทบาทของ บุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา ไว้ว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่นหรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตนอีกหลายประการ คือ 1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลาน ร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน 3) ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครู ให้ข้อคิดเกี่ยวกับปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมในกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลที่ดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง 5) ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิด การเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การเข้าร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การป้องกันดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น⁹⁸

แนวการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ที่ร่วมกันจัดการศึกษา
3. ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

⁹⁸ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : โรงพิมพ์นำศิลป์, 2554), 207.

5. ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

6. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ⁹⁹

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สถานศึกษาจะมีบทบาทในการสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

15. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

ปรียาพร อนุตรโรจน์ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน คือ

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่สอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียนเป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน

⁹⁹ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 48-49.

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนนั้นต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วย

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่น เป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น เป็นการพัฒนาครูผู้สอน ให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่ งาน

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

1. ขั้นตอนดำเนินการ เป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานดังนี้

1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีทำงาน

1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน

1.4 จัดโครงการสอน

1.5 จัดปฏิทินการเรียนการสอน

1.6 จัดตารางสอน

1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน

1.8 การลงทะเบียนเรียน

2. ชั้นดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงานรวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2.1 การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่างๆ ลูกเสือเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารการสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น¹⁰⁰

3. ชั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ

3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะกรรมการทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะกรรมการจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกันมาร่วมทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้ตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ทางด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

¹⁰⁰ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 3-6.

แนวการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
2. จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
3. ตรวจสอบ ร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง
4. นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
5. ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป¹⁰¹

สรุปได้ว่า แนวการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา คือ ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน จัดทำ ตรวจสอบ และนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีการศึกษา มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการสิ่งพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการจูงใจให้แก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม¹⁰²

แนวทางการจัดซื้อจัดหา หนังสือเรียน

¹⁰¹ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 49-50.

¹⁰² กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 22.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะโอนเงิน งบประมาณค่าหนังสือเรียน ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปเข้าบัญชีเงินฝาก ธนาคารของสถานศึกษา และให้สถานศึกษาจัดซื้อหนังสือเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

การคัดเลือกหนังสือเรียน

ครูผู้สอน เป็นผู้เลือกหนังสือเรียน เสนอให้คณะกรรมการ วิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครูผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ให้ครบ5.5

9. เงินเหลือจากการดำเนินการจัดซื้อ สามารถนำไป ใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน¹⁰³

แนวทางการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่สอดคล้องกับหลักสูตรของ สถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบ ความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน¹⁰⁴

สรุปได้ว่า การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา คือ การศึกษา วิเคราะห์คัดเลือก หนังสือเรียน ของครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยมี กระบวนการในการคัดเลือกหนังสือเรียนให้ได้มาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

¹⁰³ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2552), 15-18.

¹⁰⁴ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 50.

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการสิ่งพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการจูงใจให้แก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใน โอกาสแรกๆ ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹⁰⁵

สันติ บุญภิรมย์ ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ไว้ว่า สื่อการเรียนรู้เป็น องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนการสอน มีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้ 1) ช่วยกระตุ้นและเร้า ความสนใจของผู้เรียนให้ติดตามเนื้อหาสาระตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งจบ 2) ช่วยให้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตรงกันตามสื่อที่นำเสนอ และสามารถจดจำและประทับความรู้สึกไว้ได้นาน 3) ช่วยทำให้ผู้เรียนมี ความรู้ลึกกว่าบทเรียนต่างๆ ที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระมากมายสามารถเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว 4) ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ โดยผู้เรียนยังไม่เข้าใจสามารถ กลับมาศึกษาซ้ำได้ 5) ช่วยก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ในโอกาสที่มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการ เรียนการสอนร่วมกัน ทั้งระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและผู้สอนกับผู้เรียนอีกด้วย 6) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ 7) ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์โลกกว้างทางการศึกษา 8) ช่วยให้ผู้เรียนได้ เกิดความคิดและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของการศึกษาที่จะส่งผลต่อการเจริญก้าวหน้า ต่อไป¹⁰⁶

แนวการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับแนวการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้

¹⁰⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 22.

¹⁰⁶ สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์ , 2553), 88-89.

1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผน ในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
2. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งจัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
4. พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาและชุมชน
5. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา¹⁰⁷

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการกำหนดนโยบาย วางแผน ในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาและชุมชน

ข้อมูลของโรงเรียนวัดเขารักษ์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ชื่อ โรงเรียนวัดเขารักษ์
 ที่อยู่ หมู่ 5 ตำบลดอนแสลบ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี
 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
 โทรศัพท์ 034-571860 โทรสาร 034-571860

ระดับชั้นที่เปิดสอน เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

¹⁰⁷ กระทรวงศึกษาธิการ , แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 51.

ผู้บริหารสถานศึกษาชื่อ นายบรรพต ทาน้ำดี้น วุฒิศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งนี้ที่โรงเรียนตั้งแต่ 2 พฤศจิกายน 2559 ถึงปัจจุบัน

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนวัดเขารักษ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลดอนแสลบ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 34 ไร่ 1 งาน ซึ่งเป็นพื้นที่ธรณีสงฆ์ บริเวณโดยรอบโรงเรียนเป็นชุมชนแบบชนบท ทางทิศตะวันออกติดถนนสายเลาขวัญ-ตลาดใหม่ และ เขารักษ์ - ตลาดเขต ทิศตะวันตก ติดภูเขาซึ่งเป็นที่ตั้งของโบราณสถาน “ พระปรารค์เขารักษ์ ” ทิศเหนือติดวัดเขารักษ์ ทิศใต้ติดที่ทำกรกลุ่ม เกษตรกรทำนา ตำบลดอนแสลบ อยู่ห่างจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณ 45 กิโลเมตร และอยู่ห่างจาก อำเภอห้วยกระเจาประมาณ 20 กิโลเมตร

โรงเรียนวัดเขารักษ์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2465 โดยนายอำเภอพนมทวนเป็นผู้ จัดตั้งดำรงโรงเรียนอยู่ด้วยงบประมาณการจัดการประถมศึกษา เริ่มตั้งโรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยศาลาการ เปรียญวัดเขารักษ์เป็นสถานที่เรียน

พ.ศ. 2537 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประกาศแบ่งเขตการปกครองใหม่ โดยแยก อำเภอพนมทวนตั้งเป็นกิ่งอำเภอห้วยกระเจา ประกอบด้วย 4 ตำบล คือห้วยกระเจา ดอนแสลบ วังไผ่ และสระลงเรือ ทำให้โรงเรียนวัดเขารักษ์ ซึ่งอยู่ในเขต ตำบลดอนแสลบ ต้องไปสังกัด กิ่งอำเภอ ห้วยกระเจา

พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการ มีคำสั่งที่ สปช. 207/2539 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2539 อนุมัติให้โรงเรียนวัดเขารักษ์ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเปิดการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และในปีนี้โรงเรียนได้เข้าโครงการโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา

พ.ศ. 2540 กิ่งอำเภอห้วยกระเจาได้ยกฐานะเป็นอำเภอห้วยกระเจา

พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับโครงสร้างใหม่ โรงเรียนวัดเขารักษ์จึงโอนมาอยู่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ปัจจุบัน เปิดทำการสอนสามระดับ คือก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตอนต้น มีนักเรียนจำนวน 311 คน ข้าราชการครู 17 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน นักการภารโรง 1 คน

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

1) สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนตั้งอยู่ เป็นชุมชนขนาดใหญ่มีที่อยู่อาศัยบริเวณเดียวกัน มีเขตบริการทั้งหมด 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 5 หมู่ 11 หมู่ 19 หมู่ 20 หมู่ 21 และหมู่ 24 ของตำบล ดอนแสลบมีประชากรประมาณ 5,000 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัดเขารักษ์ กลุ่ม เกษตรกรทำนาตำบลดอนแสลบ อาชีพหลักของชุมชน คือ การทำเกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือการรำเหย่ย

2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 อาชีพหลัก คือ การทำนา ส่วนใหญ่เน้นถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 49,000 บาท

3) โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้เรียนรู้ได้แก่ ด้านทิศเหนือ วัดเขารักษ์ มีแหล่งเรียนรู้โบราณสถานพระพรองค์เขารักษ์ พระใหญ่ล้านดวงใจ ด้านทิศใต้ ที่ทำการกลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มดนตรี ดนตรี ด้านหลังอาคารเรียนเป็นภูเขามิไ้ป่านานาชนิด มีนกยูงอาศัยอยู่จำนวนมาก ด้านหน้าอยู่ติดถนนสายกาญจนบุรีเลขาวิบูลย์ มีรถยนต์วิ่งผ่านตลอดเวลาทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและอุบัติเหตุในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากทางวัดและผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี เช่น ในปีการศึกษา 2556 ได้ร่วมกันจัดสร้างอาคารเรียน “อาคารเรียนพระครูกาญจนประทีปอนุสรณ์ 90 ปี เขารักษ์” เป็นอาคาร 2 ชั้น ขนาด 11 ห้องเรียน

ตารางที่ 2 ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2559 รวม 241 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2559)

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
อ.2	16	14	41
อ.3	16	20	23
รวมอนุบาล	32	34	66
ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ป.1	12	18	30
ป.2	12	12	24
ป.3	18	11	29
ป.4	16	10	26
ป.5	14	16	30
ป.6	13	14	27
รวมประถมศึกษา	85	81	166
ม.1	22	11	33
ม.2	14	12	26
ม.3	12	8	20
รวมมัธยมศึกษา	48	31	79
รวมทั้งหมด	165	146	311

ตารางที่ 3 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน จำแนกตามสายงาน ตำแหน่ง วิทยฐานะ วุฒิทางการศึกษา และเพศ

ประเภท	ตำแหน่ง	วุฒิทางการศึกษา/เพศ											
		ป.เอก		ป.โท		ป.ตรี		ต่ำกว่าป.ตรี		รวมทั้งสิ้น			
		ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ร	
1. บริหาร	1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา												
	(1) ชำนาญการพิเศษ			1							1		1
ประเภท	ตำแหน่ง	วุฒิทางการศึกษา/เพศ											
		ป.เอก		ป.โท		ป.ตรี		ต่ำกว่าป.ตรี		รวมทั้งสิ้น			
		ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ร	
2. การสอน	2.1 ครู												
	(2) ชำนาญการพิเศษ			2		3					5		5
	(3) ชำนาญการ					3					3		3
	(4) ไม่มีวิทยฐานะ			1	3	3				3	4		7
	2.2 ครูผู้ช่วย					2					2		2
	2.3 ครูอัตราจ้าง					1					1		1
	3. ลูกจ้างชั่วคราว (นักรการภารโรง)							1		1			1
	รวมทั้งสิ้น (ข้อ 1+2+3)	0	0	1	3	3	12	1	0	5	15		20

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนวัดเขารักษ์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนานวัตกรรมสู่อาชีพ ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ (Mission)

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ
2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
7. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
8. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
10. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียน
11. พัฒนาคุณภาพตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

เป้าประสงค์ (Goals)

1. นักเรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ
2. นักเรียน มีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล
4. นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
6. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
7. โรงเรียนมีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
8. ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย
10. โรงเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างคุ้มค่า
11. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
12. โรงเรียนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น
13. โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตาม แนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

กลยุทธ์ (Strategy)

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้สามารถจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
4. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล และ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
6. ส่งเสริมค่านิยมที่พึงงามตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน
7. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ขวัญใจ แสงเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้านและระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารการจัดการเรียนรู้ การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน การวัดผลประเมินผลการเรียน การประกันคุณภาพ การศึกษากับงานวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความ

เข้มแข็งทางวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹⁰⁸

หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานลดจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) พบว่า ด้าน 1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจนและสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรพัฒนาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ต้องพร้อม และควรพัฒนานักเรียนให้อ่านออก เขียนได้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับคณะครูใน เรื่องของงานวิจัย 4) ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ควรมี คู่มือปฏิบัติงานเพื่อสื่อสารให้คณะครูทุกคนเข้าใจ จัดระบบงาน

¹⁰⁸ ขวัญใจ แสงเจริญ, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร” (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), ง.

วิชาการให้ชัดเจน 5) ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีสื่อให้พร้อมใช้งาน และจัดหาสื่อให้ครูได้ใช้ตรงกลุ่มสาระการเรียนรู้¹⁰⁹

ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹¹⁰

มณีนีรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตัดสินใจหรือเลือกทางเลือก การวิเคราะห์สถานการณ์ การหาทางเลือก การประเมินผลการตัดสินใจ การประเมินทางเลือก และการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้ มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนา

¹⁰⁹ ททัย ศรีพิณ, “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์)” (ปริญาญศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), ง.

¹¹⁰ ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), ง.

คุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01¹¹¹

กฤติกา พูลสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การ
จัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดย
ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. การจัดการความรู้ของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01¹¹²

ภาณุวัฒน์ กาศแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า มิติวิสัยทัศน์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ 1) การปฏิบัติตาม
วิสัยทัศน์ 2) การสร้างวิสัยทัศน์ และ 3) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ
มาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) การพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ และ 3) การส่งเสริม
และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่
จัดการศึกษา มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

¹¹¹ มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์, “การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), ง.

¹¹² กฤติกา พูลสุวรรณ, “การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” (วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), ง.

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมและรายคู่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกันปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01¹¹³

อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 16 ด้าน การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันอย่างมีนัยสัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับ 0.01¹¹⁴

กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การแนะแนว การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การวางแผนงานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มี

¹¹³ ภาณุวัฒน์ ภาศแก้ว, **มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2**, (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), ง.

¹¹⁴ อังคณา มาศเมฆ, **“การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5.”** (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), ง.

ความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹¹⁵

ศรินภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า 1. สมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก ส่วน สมรรถนะประจำสายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. สมรรถนะผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 4. สมรรถนะผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01¹¹⁶

นิว ตาคม ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า 1. การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. การตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ

¹¹⁵ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา, “การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ).”

(การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), ง.

¹¹⁶ ศรินภา ฉิมเฉย, “สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1.” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), ง.

ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹¹⁷

สุพล พรเพ็ญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่า 1. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน และระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ 2. คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุง ธนใต้ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะ ที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก การเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็น ระบบ คิดสร้างสรรค์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 3. การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01¹¹⁸

¹¹⁷ นิเวศ ตาคม, “การตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2561), ง.

¹¹⁸ สุพล พรเพ็ญ, “การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้.” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2561), ง.

เกตกนก สวยคำข้าว ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า 1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยัมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยัมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและการส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ดังนี้ สถานศึกษาควรให้เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาเครื่องมือและวัดผลอย่างมีมาตรฐานด้วยวิธีการหลากหลาย ควรมีการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการนิเทศศึกษาร่วมกัน ควรสร้างเครือข่ายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ ควรเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนและจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัยและการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสำหรับครูผู้สอน ควรมีแผนการดำเนินงานแนะแนวการศึกษา ร่วมกับครูผู้สอน ควรจัดทำโครงการส่งเสริมความรู้สู่ชุมชนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการร่วมกับองค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นทั้งในและนอกเครือข่ายสหวิทยาเขต เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการร่วมกัน¹¹⁹

ทัศนีย์ เสียงหวาน ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าน้อยที่สุด 3 ด้านดังนี้ คือ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนวและการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนบริหารสถานโดยยึดวิสัยทัศน์ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อีกทั้งผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการของ

¹¹⁹ เกตกนก สวยคำข้าว, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.” (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561), ง.

สถานศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา¹²⁰

งานวิจัยต่างประเทศ

บาร์เน็ตท์ (Barnett) ได้ศึกษาถึงความคิดของการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลรายบุคคลในระดับลึกจะถูกนำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการสามารถเรียกใช้ข้อมูลต่างๆ ทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงาน¹²¹

จอห์นสัน (Johnson) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนโครงสร้างของโรงเรียนและความเป็นอิสระทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษามลรัฐโอเรกอน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับโครงสร้างของโรงเรียน และโครงสร้างของโรงเรียนกับความเป็นอิสระทางวิชาการของครู แต่ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความเป็นอิสระทางวิชาการของครูมีความชัดเจนน้อยมาก¹²²

โรเบิร์ต อาเก้ (Robert R. Agthe) ได้ศึกษาการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการผลงานการวิจัย พบว่า 1) ครูใหญ่และครูยอมรับว่า งานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน 2) ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงาน อื่นๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น 3) ครูใหญ่และครูมีความ

¹²⁰ ทศนีย์ เสียงหวาน, "ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557), 113.

¹²¹ Barnett Ronald, *The Ideal of Academic Administration 2006*, [online], accessed November 14, 2015 Available from <http://intersciencewiley.com/doi/10.1111/j.1467-9752.1993.tb00654.x/abstract>.

¹²² Dantel Nordwall, Johnson, "Principal vision , Environmental Robustness, and Teacher Sense of Autonomy in High School," *Dissertation Abstracts International*, 1993, 4161-A.

คิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น¹²³

แมตทอค (Mattox) ได้ศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา Illinois พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินการนิเทศโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านเรียงที่มีการปฏิบัติที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียน ส่วนแนวทางการปฏิบัติที่ต้องปรับปรุง คือ การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน¹²⁴

อาดัม (Adam) ได้ศึกษาการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่การกระจายอำนาจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม นโยบายการศึกษาต้องชัดเจน มีการทดสอบระดับชาติ การได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน การพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน¹²⁵

เคอร์รี่ (Kerry) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การมีแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในแต่ละเรื่อง ครูและผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการเรียนการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหาร การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ครูมีมาตรฐานตามวิชาชีพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการเพียงพอ มีการนิเทศติดตามผลจากผู้บริหาร¹²⁶

¹²³ Agthe, Robert R, "The Elementary Principals Perception of Their Own and Teachers Role in Curriculum Decision Making" (Dissertation Abstracts International, 1980), 3076-3077 A.

¹²⁴ Donald D. Mattox "A Study of Internal Supervision of Illinois Public School Elementary Principal" (Dissertation Abstracts International, 1997), 8012-A.

¹²⁵ Paul Adams, "Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance," **Cambridge Journal of Education** 38, 3 (September 2008) 375-382.

¹²⁶ Kerry, Rice, "Priorities in K-12 Distance Education : A Delphi Study Examining Multiple Perspectives on Policy, Practice and Research," **Educational Technology & Society** 12, 3 (May 2009) : 163-170.

แจ๊ค (Jack) ได้ศึกษาปัจจัยที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านวิชาการประกอบด้วยการมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ไม่ซับซ้อน การได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากรมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในองค์กร เป็นต้น¹²⁷

กรอสแมน (Grossman) ได้ศึกษาการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางดำเนินการที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครูโดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาครูจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น¹²⁸

เซสเตอร์ ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดี เพื่อก่อให้เกิดไม่ได้ทำให้เสียใจและจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา¹²⁹

ดัก (Duke C.) ได้ศึกษาโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทหน้าที่เน้นในเรื่องต่อไปนี้ คือ การบริหารงานวิชาการ เรื่อง ทักษะการอ่าน โดยมีโปรแกรมพัฒนาทักษะทางภาษา การจัดโครงสร้างสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนและวันหยุด การบริหารกิจการนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของนักเรียน การบริหารงานบุคคล โดยกำหนดให้ครูพัฒนาและแก้ไขการสอนตามความต้องการของนักเรียนภายใต้การวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นระบบ¹³⁰

¹²⁷ Jack, Kenward, "Is There a Best way to structure The Administration ?," Higher Education 12, 4 (October 2008) 103-109.

¹²⁸ Tabitha, Grossman, "State Policies to Improve Teacher Professional Deverlopment," NGA Center for Best Practices 44, 7 (October 2009) : Abstract.

¹²⁹ UNESCO, *Education in Asia and the Pacific: Reviews Reports and Notes*, vol.number 26 (New York: Harper Collins, 1992).

¹³⁰ Duke C., *The Learning University: Toward a New Paradigm* (Buckingham: Open University Press, 1994).

สรุป

การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงชุมชน ท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งในส่วนของงานบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้นประกอบไปด้วยงานทั้งหมด 17 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การ วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งงานดังกล่าวเป็นงานที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีศักยภาพสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครูและบุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้บุคลากรทางการศึกษา เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาปัญหา ศักยภาพของโรงเรียนต่างๆที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการวิจัยและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และเสนอโครงการวิจัยต่อภาคีวิชาการบริหารการศึกษาเพื่อขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

ใช้เครื่องมือวิจัยของ หทัย ศิริพิน แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นประชากรในการวิจัย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

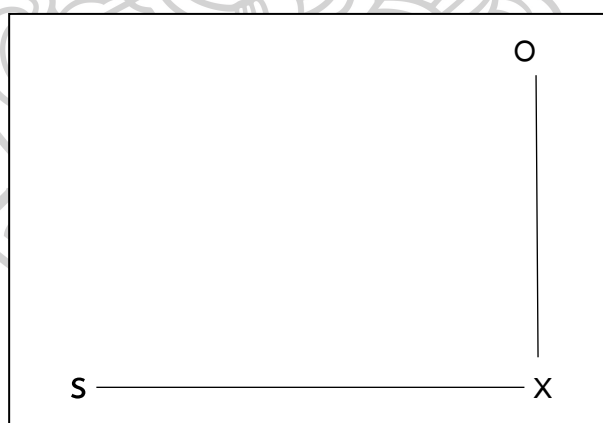
เป็นขั้นตอนเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยและสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot , non-experimental case study design) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ	S	หมายถึง	ประชากร
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 17 คน ทั้งนี้ไม่นับรวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งในที่นี้จะนิยามตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 17 งานตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินการวางแผนการบริหารงานวิชาการ รวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้สื่อ การเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนา ความเป็นเลิศของนักเรียน จัดการเรียนการสอนช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้นแบบให้กับสังคมอื่น มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีวิชาการครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก แล้วให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้มาเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็นทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนงานวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยาย สภาแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รอบรู้และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ร่วมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ และประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มีการค้นคว้ารูปแบบหรือ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า สุดท้ายก็เป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็น ต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน หมายถึง สถานศึกษามีการ กำหนดระเบียบวัดและประเมินผล ของสถานศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล ของสถานศึกษา วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผล การเรียน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น มีการส่งเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน จัด ให้มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผล จัดทำระบบสารสนเทศด้านการวัดผล

ประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาการเรียนการสอน อนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค ตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้น และจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเทียบโอนผลการเรียน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการ กำหนด นโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ สำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ใช้กระบวนการวิจัยทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการ ตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ ใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ในปัญหาที่ตน สนใจ พัฒนาคูณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และ พัฒนาคูณภาพการศึกษา และสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนา คูณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาจัดให้มีแหล่ง เรียนรู้ อย่าง หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการ แสวงหา ความรู้ของผู้เรียน ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายใน โรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อ การจัดการ เรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษา

2.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้แก่ครู และ ผู้เกี่ยวข้องให้ เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล สร้าง ความตระหนัก ให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงาน ของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ สร้างความตระหนักให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็น ส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียน และตัวครูเอง ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั่วถึง และ ต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ และจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยง กับระบบ นิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.10 การแนะแนว หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มี การแนะ แนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ ทำให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม ใน กระบวนการแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนว และ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนว

และ ช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น คัดเลือกบุคลากร ทำหน้าที่คณะอนุกรรมการแนะแนว ดูแลกำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายแนะแนว เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน

2.11 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และชุมชน จัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน สร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก และรวดเร็วปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้น คุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ดำเนิน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และตาม วงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) สรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

2.12 ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้บริการ ด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น จัดกิจกรรม ร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า ประชุมผู้ปกครองนักเรียน ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น

2.14 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในเรื่องเกี่ยวกับ สิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ที่ร่วมจัดการศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ร่วมกันจัดการศึกษา และใช้ ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ส่งเสริมให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ได้รับความช่วยเหลือ ทางด้านงานวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

2.15 การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง มีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่แนวการปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุง

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามี การศึกษา วิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่สอดคล้องกับหลักสูตรของ สถานศึกษาเพื่อ เป็นหนังสือ แบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำหนังสือเรียน หนังสือ

เสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดให้มีการร่วมกัน กำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา พร้อมทั้งจัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น โดยเฉพาะแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาและชุมชน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดทำ ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม มีจำนวน 1 ฉบับ จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดถึงระดับมากที่สุด ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's five rating scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประมาณค่าดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขารักษ์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขารักษ์ อยู่ในระดับมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขารักษ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน วัดเขารักษ์ อยู่ในระดับน้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน วัดเขารักษ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้สามารถตรวจสอบและวัดได้ตามขอบเขตของการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ หทัย ศิริพิน โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือ ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ครบทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถามและดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อรวบรวมคะแนน
2. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขารักษ์ ทั้ง 17 งาน โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) โดยแบ่งค่ามัชฌิมเลขคณิต มีรายละเอียด ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 - 5.00 หมายถึง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 - 4.49 หมายถึง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุป

การวิจัยเรื่องแนวการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยมีขอบข่ายงานตามคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 17 งานดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบคำถามของการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของบุคลากรของโรงเรียนวัดเขารักษ์ จำนวน 18 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 1 ฉบับ และครูผู้ปฏิบัติงานสอน 17 ฉบับ รวมทั้งหมด 18 ฉบับ และได้รับกลับคืน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขต/ภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการตามกรอบแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติงานสอน จำนวน 18 คน เมื่อแยกพิจารณาตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
() ชาย	4	22.20
() หญิง	14	77.80
รวม	18	100.00
อายุ		
() ไม่เกิน 30 ปี	5	27.80
() 31 – 40 ปี	7	38.90
() 41 – 50 ปี	2	11.10
() มากกว่า 50 ปี	4	22.20
รวม	18	100.00
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
() ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
() ปริญญาตรี	12	66.67
() ปริญญาโท	6	33.33
() ปริญญาเอก	-	-
รวม	18	100.00
ตำแหน่ง		
() ผู้บริหาร	1	5.56
() ครูผู้สอน	17	94.44
รวม	18	100.00
ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
() ไม่เกิน 5 ปี	7	38.90
() 6 – 10 ปี	4	22.20
() 11 – 15 ปี	1	5.60
() 16-20 ปี	-	-
() 21-25 ปี	2	11.10
() 26 ปี ขึ้นไป	4	22.20
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80 เพศชาย 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 มีอายุระหว่าง 31-40 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมา มากกว่า 50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ครูผู้สอน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน อยู่ระหว่าง ไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์

ในการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-22

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

(N=18)

การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	3.67	0.55	มาก
2.ด้านการวางแผนงานวิชาการ	4.00	0.51	มาก
3.ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.52	0.48	มาก
4.ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.12	0.50	มาก
5.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.63	0.41	มาก
6.ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	4.28	0.36	มาก
7.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.21	0.56	ปานกลาง
8.ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.65	0.63	มาก
9.ด้านการนิเทศการศึกษา	3.60	0.50	มาก
10.ด้านการแนะแนว	3.66	0.53	มาก

การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
11.ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.91	0.47	มาก
12.ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.57	0.55	มาก
13.ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.89	0.55	มาก
14.ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.82	0.41	มาก
15.ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.72	0.49	มาก
16.ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.19	0.42	มาก
17.ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.70	0.50	มาก
รวม	3.77	0.31	มาก

จากตารางที่ 5 การบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77, \sigma = 0.31$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 16 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.28, \sigma = 0.36$) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\mu = 4.19, \sigma = 0.42$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 4.12, \sigma = 0.50$) ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\mu = 4.00, \sigma = 0.51$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.91, \sigma = 0.47$) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\mu = 3.89, \sigma = 0.55$) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\mu = 3.82, \sigma = 0.41$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.70, \sigma = 0.50$) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\mu = 3.67, \sigma = 0.54$) ด้านการแนะแนว ($\mu = 3.66, \sigma = 0.53$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.68, \sigma = 0.63$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.63, \sigma = 0.41$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.60, \sigma = 0.50$) ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทาง

วิชาการ ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.55$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.48$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.31$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า ไม่ว่าด้านใดก็มีความเห็นสอดคล้องกันทั้งสิ้น

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

(N=18)

ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษาของท่านมีการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้	3.83	0.61	มาก
2. สถานศึกษาของท่านวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ	3.94	0.41	มาก
3. สถานศึกษามีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา	3.27	0.57	ปานกลาง
4. สถานศึกษามีการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม	3.55	0.70	มาก
5. สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.66	0.84	มาก
6. ผู้บริหารทำงานถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.77	1.43	มาก
รวม	3.67	0.55	มาก

จากตารางที่ 6 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้

ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.55$) โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.41$) การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.61$) ผู้บริหารทำงานถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\mu = 3.77$, $\sigma = 1.43$) สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.84$) สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.70$) สถานศึกษามีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.57$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตารางด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า ($\sigma = 0.55$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า ไม่สอดคล้องกันในข้อ 6

ตารางที่ 7 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวางแผนงานวิชาการ

(N=18)

ด้านการวางแผนงานวิชาการ	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนงานวิชาการ	4.27	0.57	มาก
2. สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ	3.72	0.57	มาก
รวม	4.00	0.51	มาก

จากตารางที่ 7 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวางแผนงานวิชาการโดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.51$) โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนงานวิชาการ ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.57$) สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการวางแผนงานวิชาการในภาพรวม

พบว่า ($\sigma = 0.51$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(N=18)

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.33	0.59	มาก
2. สถานศึกษาทำนจัดการเรียนการสอนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.57	มาก
3. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้	3.44	1.33	ปานกลาง
4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.44	0.61	ปานกลาง
5. สถานศึกษามีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.33	0.59	ปานกลาง
6. สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน	3.22	1.35	ปานกลาง
7. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ	3.16	1.38	ปานกลาง
รวม	3.52	0.48	มาก

จากตารางที่ 8 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.48$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.59$) จัดการเรียนการสอนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\mu = 3.72$,

$\sigma = 0.57$) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\mu = 3.44, \sigma = 0.61$) มีการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ ($\mu = 3.44, \sigma = 1.33$) สถานศึกษามีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 3.33, \sigma = 0.59$) สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ($\mu = 3.22, \sigma = 1.35$) สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ ($\mu = 3.16, \sigma = 1.38$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.48$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า ความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในข้อ 3,6,7 ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(N=18)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง	4.66	0.59	มากที่สุด
2.สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	4.22	0.73	มาก
3.สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้นแบบให้กับสังคมอื่น	3.50	0.78	มาก
4.สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.38	0.50	มาก
5.สถานศึกษาจัดให้มีวิชาการครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ	4.61	0.50	มากที่สุด
6.สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	3.55	0.92	มาก

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
7.สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโลก	3.83	0.70	มาก
8.มีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.77	มาก
9.มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.94	0.63	มาก
รวม	4.12	0.50	มาก

จากตารางที่ 9 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12, \sigma = 0.50$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง ($\mu = 4.66, \sigma = 0.59$) สถานศึกษาจัดให้มีวิชาการครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ($\mu = 4.61, \sigma = 0.50$) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ($\mu = 4.38, \sigma = 0.50$) มีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.38, \sigma = 0.77$) สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ($\mu = 4.22, \sigma = 0.73$) มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.94, \sigma = 0.63$) สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโลก ($\mu = 3.83, \sigma = 0.70$) สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ($\mu = 3.55, \sigma = 0.92$) สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้นแบบให้กับสังคมอื่น ($\mu = 3.50, \sigma = 0.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.50$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ
โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการ
พัฒนากระบวนการเรียนรู้

(N=18)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ
1. มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.72	0.46	มาก
2. มีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิด การ จัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.50	0.61	มาก
3. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.66	0.59	มาก
4. มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระ ความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน	3.55	0.61	มาก
5. สถานศึกษามีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี งามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา	4.16	0.61	มาก
6. สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการ เรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้	4.16	0.61	มาก
7. ครูผู้สอนมีความรอบรู้และสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้	3.44	0.70	ปานกลาง
8. ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้พร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่างๆ	3.61	0.69	มาก
9. มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุก สถานที่	3.66	0.59	มาก

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ
10.มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	3.61	0.77	มาก
11.มีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า	3.33	0.48	ปานกลาง
12.สถานศึกษาเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น	3.16	0.51	ปานกลาง
รวม	3.63	0.41	มาก

จากตารางที่ 10 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.41$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.61$) สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.61$) มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.46$) มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.59$) มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.59$) ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.69$) มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.77$) มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ต่างๆ ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.61$) มีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.61$) ครูผู้สอนมีความรอบรู้และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.70$) มีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบหรือ

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.48$) สถานศึกษาเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.41$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(N=18)

ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ	4.11	0.58	มาก
2. สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	4.22	0.64	มาก
3. มีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ อนุมัติผลการเรียน	4.27	0.46	มาก
4. สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น	4.61	0.50	มากที่สุด
5. สถานศึกษาจัดให้มีการซ่อมเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินผล จัดให้มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผล	4.05	0.41	มาก
6. สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.83	0.78	มาก

ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	μ	σ	ระดับ
7.ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการ เรียนด้านต่างๆรายปี/รายภาค	4.66	0.48	มากที่สุด
8.มีการตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้น และจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเทียบโอนผลการ เรียน	4.50	0.51	มากที่สุด
รวม	4.28	0.36	มาก

จากตารางที่ 11 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ
โอนผลการเรียน โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.36$)
โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการ
เรียนด้านต่างๆรายปี/รายภาค ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.48$) สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการเรียน
ทุกช่วงชั้น($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.50$) มีการตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้น
พื้นฐาน และการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.51$) มีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอน
ประสบการณ์ผลการเรียน อนุมัติผลการเรียน ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.46$) สถานศึกษาจัดทำเอกสาร
หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ($\mu = 4.22$,
 $\sigma = 0.64$) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรของ
สถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.58$) สถานศึกษาจัดให้มี
การซ่อมเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินผล จัดให้มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.41$) สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอน
ผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการวัดผล
ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.36$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูล
มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน
ทุกข้อ

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้าน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(N=18)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้	3.33	0.68	ปานกลาง
2. สถานศึกษามีการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา	3.33	0.78	ปานกลาง
3. มีการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ	3.27	0.75	ปานกลาง
4. มีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อน	3.16	0.78	ปานกลาง
5. มีการใช้กระบวนการวิจัยทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ	3.16	0.78	ปานกลาง
6. มีการใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ	3.38	0.77	ปานกลาง
7. มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย	3.05	0.53	ปานกลาง
8. มีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.83	0.61	ปานกลาง
9. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.38	0.60	ปานกลาง
รวม	3.21	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.56$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.60$) มีการใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.77$) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.68$) สถานศึกษามีการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.78$) มีการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.75$) การใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.78$) มีการใช้กระบวนการวิจัยทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.78$) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.53$) มีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 2.83$, $\sigma = 0.61$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.36$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(N=18)

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.66	0.68	มาก
2.สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ด้วยตนเองกับกระบวนการเรียนรู้	3.72	0.75	มาก

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	μ	σ	ระดับ
3.สถานศึกษามีการจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.72	0.66	มาก
4.สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษา	3.50	0.70	มาก
รวม	3.65	0.63	มาก

จากตารางที่ 13 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.63$) โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ด้วยตนเองกับกระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.75$) สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.68$) สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.63$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

(N=18)

ด้านการนิเทศการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ไร้เหตุผล	3.50	0.61	มาก
2.สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ	3.55	0.61	มาก
3.สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดการเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง	3.72	0.57	มาก
4.สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง	3.66	0.59	มาก
5.สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ	3.55	0.61	มาก
6.สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	3.61	0.60	มาก
รวม	3.60	0.50	มาก

จากตารางที่ 14 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60, \sigma = 0.50$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดการเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ($\mu = 3.72, \sigma = 0.57$) สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ($\mu = 3.66, \sigma = 0.59$) สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\mu = 3.61, \sigma = 0.60$) สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ ($\mu = 3.55, \sigma = 0.61$) สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ ($\mu = 3.55, \sigma = 0.61$) สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ชี้เหตุผล ($\mu = 3.50, \sigma = 0.61$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตารางด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.50$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนว

(N=18)

ด้านการแนะแนว	μ	σ	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ	3.77	0.54	มาก
2. สถานศึกษาของท่านให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียน	3.83	0.51	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน	3.77	0.73	มาก

ด้านการแนะแนว	μ	σ	ระดับ
4.สถานศึกษาของท่านมีการสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและช่วยเหลือนักเรียน	3.72	0.57	มาก
5.สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้	3.50	0.70	มาก
6.สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน	3.33	0.76	ปานกลาง
7.สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น	3.77	0.87	มาก
8.สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรทำหน้าที่คณะอนุกรรมการแนะแนว	3.27	0.75	ปานกลาง
9.ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.61	0.77	มาก
10.สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน	4.22	0.64	มาก
11.สถานศึกษามีการประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายแนะแนว	3.61	0.91	มาก
12.สถานศึกษามีการเชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน	3.50	1.09	มาก
รวม	3.66	0.53	มาก

จากตารางที่ 15 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.53$) โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษาของท่านให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียน ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.51$) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.54$) สถานศึกษามีการจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.73$) สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.87$) สถานศึกษาของท่านมีการสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและช่วยเหลือนักเรียน ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.77$) สถานศึกษามีการประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายแนะแนว ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.91$) สถานศึกษามีการเชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน ($\mu = 3.50$, $\sigma = 1.09$) สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.70$) สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.76$) สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรทำหน้าที่ คณะอนุกรรมการแนะแนว ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.75$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตารางด้านการแนะแนวในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.53$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในข้อ 12

ตารางที่ 16 คำขวัญนิมิต เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(N=18)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและชุมชน	3.88	0.58	มาก
2.สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน	3.66	0.59	มาก
3.สถานศึกษามีการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.11	0.58	มาก
4.สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	3.55	0.70	มาก
5.สถานศึกษามีการจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา(แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)	4.05	0.63	มาก
6.สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.00	0.59	มาก
7.สถานศึกษามีการดำเนินโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA	3.94	0.63	มาก
8.สถานศึกษามีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	3.72	0.66	มาก
9.สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด	3.66	0.76	มาก

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	μ	σ	ระดับ
10.สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี(SAR)	4.33	0.48	มาก
11.สถานศึกษาของท่านมีการสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ ต่อสาธารณชน	4.11	0.67	มาก
รวม	3.91	0.47	มาก

จากตารางที่ 16 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.47$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.48$) สถานศึกษามีการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.58$) สถานศึกษาของท่านมีการสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.67$) สถานศึกษามีการจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา(แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์) ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.63$) สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.59$) สถานศึกษามีการดำเนินโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.63$) สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและชุมชน ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.58$) สถานศึกษามีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.59$) สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.76$) สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการพัฒนา

ระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.47$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของ โรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(N=18)

ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ	3.83	0.78	มาก
2.สถานศึกษามีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน	3.44	0.70	ปานกลาง
3.สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ	3.38	0.60	ปานกลาง
4.สถานศึกษามีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	3.61	0.60	มาก
5.สถานศึกษามีวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน	3.61	0.60	มาก
รวม	3.57	0.55	มาก

จากตารางที่ 17 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.55$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ

สถาบันอื่นๆ ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.78$) สถานศึกษามีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.60$) สถานศึกษามีวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.60$) สถานศึกษามีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.70$) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.60$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.55$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

(N=18)

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษาของท่านมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.38	0.60	ปานกลาง
2.สถานศึกษามีการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.83	0.78	ปานกลาง
3.สถานศึกษามีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	4.27	0.66	มาก
4.สถานศึกษามีการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	3.83	0.98	มาก

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	μ	σ	ระดับ
5.สถานศึกษามีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิทยาการในอื่นๆ	3.38	0.77	ปานกลาง
6.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและการสร้างสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า	3.72	0.66	มาก
7.สถานศึกษามีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน	4.44	0.61	มาก
8.สถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น	4.27	0.82	มาก
รวม	3.89	0.55	มาก

จากตารางที่ 18 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.55$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.61$) สถานศึกษามีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.82$) สถานศึกษามีการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.78$) สถานศึกษามีการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.98$) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและการสร้างสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษาของท่านมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.60$) สถานศึกษามีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิทยาการในอื่นๆ ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.77$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ

สถานศึกษาและองค์กรอื่นในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.55$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(N=18)

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ ต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นฯลฯ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.00	0.48	มาก
2.สถานศึกษามีการจัดให้มีการสร้างความรู้ความ เข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ที่ร่วมจัด การศึกษา	3.83	0.51	มาก
3.สถานศึกษามีการร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ร่วมกันจัด การศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ผู้เรียน	3.88	0.47	มาก
4.สถานศึกษามีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม เรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ	3.83	0.78	มาก
5.สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ได้รับความ ช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการตามความเหมาะสม และจำเป็น	3.55	0.51	มาก
รวม	3.82	0.41	มาก

จากตารางที่ 19 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82, \sigma = 0.41$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.00, \sigma = 0.48$) สถานศึกษามีการร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ($\mu = 3.88, \sigma = 0.47$) สถานศึกษามีการจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ที่ร่วมจัดการศึกษา ($\mu = 3.83, \sigma = 0.51$) สถานศึกษามีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ($\mu = 3.83, \sigma = 0.78$) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ($\mu = 3.55, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.41$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

(N=18)

ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน	3.66	0.59	มาก
2.สถานศึกษามีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.72	0.57	มาก

ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน			
3.สถานศึกษามีตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง	3.72	0.57	มาก
4.สถานศึกษามีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่แนวทางการปฏิบัติ	3.77	0.64	มาก
5.สถานศึกษามีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุง	3.72	0.66	มาก
รวม	3.72	0.49	มาก

จากตารางที่ 20 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.49$) โดยมีเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่แนวทางการปฏิบัติ ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษามีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) สถานศึกษามีตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) สถานศึกษามีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุง ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.49$)

แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(N=18)

ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษามีการวิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.64	มาก
2.สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	4.16	0.51	มาก
รวม	4.19	0.42	มาก

จากตารางที่ 21 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.42$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการวิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.64$) สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.42$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(N=18)

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1.สถานศึกษาจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา	3.94	0.53	มาก
2.สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.05	0.53	มาก
3.สถานศึกษาจัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.33	0.59	ปานกลาง
4.สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ	3.44	0.70	ปานกลาง
5.สถานศึกษาของท่านมีแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.72	0.82	มาก
รวม	3.70	0.50	มาก

จากตารางที่ 22 การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.50$) โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.53$) สถานศึกษาจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.53$) สถานศึกษาของท่านมีแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการ

การศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.82$) สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.70$) สถานศึกษาจัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในตารางด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในภาพรวม พบว่า ($\sigma = 0.50$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้บริหาร และครูผู้สอน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ ในภาพรวมสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ตามความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ และสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนา จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ สถานศึกษาควรมีการวางแผนการทำงานของสถานศึกษา โดยการวางตัวบุคคลในการทำหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ ให้เหมาะสมกับงานหรือการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถให้มากขึ้นกับหน้าที่ของตนเอง ควรมีการวางแผนในการสอนหรือการนิเทศปรับปรุงการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นมากกว่าเดิม หรือการและมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ครูตระหนักถึงการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และมีการบันทึกหลังการสอนเพื่อให้ทราบปัญหา หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในขณะทำกิจกรรม รวมทั้งให้ครูได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในด้านการช่วยเหลือ หรือการสนับสนุน การจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นได้ใช้เป็นแบบอย่างหรือเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในด้านการสอน โดยอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถและเพิ่มทักษะต่างๆทั้งเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อ นวัตกรรมต่างๆ โดยครูควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน มีการนิเทศการสอนของครูเพื่อพัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้นและสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆสามารถใช้สถานศึกษาหรือสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ผลงานต่างๆเพื่อเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น เช่น การสอนโดยวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ การจัดทำสื่อ

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรจัดระบบการวัดและประเมินผลให้เป็นมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน ทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผลประเมินผล และมีการนิเทศเครื่องมือในการวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูจัดทำงานวิจัยอย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง เพื่อนำผลของงานวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีพัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีการรวบรวมผลงานวิจัยของครูเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่นในกลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกัน

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจกับครูในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น ห้องสมุด แปลงเกษตร เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะในชุมชนควรมีเครือข่ายร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่นๆในการประสานขอความร่วมมือให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเองให้มีประโยชน์มากที่สุด

9. การนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจแก่ครูและผู้ที่รับการนิเทศทุกคน ว่ากระบวนการของการนิเทศภายในเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร และสถานศึกษาควรพัฒนา

รูปแบบการนิเทศการศึกษา นิเทศการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

10. การแนะนำ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะนำและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการแนะนำและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ครูแนะนำ เพื่อประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชนและสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือการแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ครอบคลุมอย่างเป็นระบบ

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาควรวางแผนการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เรียกใช้ง่าย และกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และมีการกำกับติดตามอยู่เสมอ

12. ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ สถานศึกษาควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการให้แก่ชุมชน ผ่านเอกสารต่างๆทั้งแผ่นพับ วารสาร หรือมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้ทางวิชาการกับชุมชนโดยความร่วมมือกับองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สถานศึกษาควรมีการประสานงานกับองค์กรอื่นเพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาทางวิชาการ โดยเริ่มจากบุคลากรสร้างเครือข่ายในกลุ่มสาระของตนเอง เพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่องค์กรอื่นที่จัดการศึกษา สนับสนุนบุคลากรให้เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ เป็นวิทยากร ในการให้ความรู้กับชุมชน บุคคล ครอบครัวย สถานศึกษาใกล้เคียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายในการสนับสนุนงานวิชาการให้มีความเข้มแข็ง

15. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ควรมีการวางแผนในการบริหารงานด้านวิชาการให้มีแนวทางเดียวกัน มีการติดตาม ตรวจสอบงานด้านวิชาการอยู่เสมอเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นระเบียบเป็นปัจจุบัน เพื่อคุณภาพที่ดีของงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ครูทุกคนควรได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของนักเรียน

ครูผู้สอน มีการประเมินตรวจสอบผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือเรียนในปีต่อไป

17.การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการศึกษาที่ทันสมัย มีความหลากหลาย รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ

- 1) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
- 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน และครูผู้สอน 17 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการทั้งหมด 17 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77, \sigma = 0.31$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 16 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.28, \sigma = 0.36$) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\mu = 4.19, \sigma = 0.42$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 4.12, \sigma = 0.50$) ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\mu = 4.00, \sigma = 0.51$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.91, \sigma = 0.47$) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\mu = 3.89, \sigma = 0.55$) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\mu = 3.82, \sigma = 0.41$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.70, \sigma = 0.50$) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\mu = 3.67,$

$\sigma = 0.54$) ด้านการแนะแนว ($\mu = 3.66, \sigma = 0.53$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.68, \sigma = 0.63$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.63, \sigma = 0.41$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.60, \sigma = 0.50$) ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\mu = 3.57, \sigma = 0.55$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\mu = 3.52, \sigma = 0.48$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\mu = 3.21, \sigma = 0.56$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ และสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนา จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการวางแผนการทำงานของสถานศึกษา โดยการวางตัวบุคคลในการทำหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ ให้เหมาะสมกับงานหรือการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถให้มากขึ้นกับหน้าที่ของตนเอง ควรมีการวางแผนในการสอนหรือการนิเทศปรับปรุงการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นมากกว่าเดิม หรือการและมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรให้ครูตระหนักถึงการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และมีการบันทึกหลังการสอนเพื่อให้ทราบปัญหาหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในขณะทำกิจกรรม รวมทั้งให้ครูได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในด้านการช่วยเหลือ หรือการสนับสนุน การจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นได้ใช้เป็นแบบอย่างหรือเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในด้านการสอน โดยอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถและเพิ่มทักษะต่างๆทั้งเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อวัตกรรมการต่างๆ โดยครูควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน มีการนิเทศการสอนของครูเพื่อพัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้นและสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆสามารถใช้สถานศึกษาหรือสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ผลงานต่างๆเพื่อเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น เช่น การสอนโดยวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ การจัดทำสื่อ

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดระบบการวัดและประเมินผลให้เป็นมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน ทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผล ประเมินผล และมีการนิเทศเครื่องมือในการวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูจัดทำงานวิจัยอย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง เพื่อนำผลของงานวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีพัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีการรวบรวมผลงานวิจัยของครูเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่นในกลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกัน

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจกับครูในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น ห้องสมุด แปลงเกษตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะในชุมชนควรมีเครือข่ายร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่นๆในการประสานขอความร่วมมือให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเองให้มีประโยชน์มากที่สุด

ด้านการนิเทศ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจแก่ครูและผู้ได้รับการนิเทศทุกคน ว่ากระบวนการของการนิเทศภายในเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร และสถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษา นิเทศการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการแนะแนว แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีความรู้ใน

เรื่องจิตวิทยาการแนะแนวและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ครูแนะแนว เพื่อประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชนและสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ครอบครัวยังเป็นระบบ

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรวางแผนการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เรียกใช้ง่าย และกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และมีการกำกับติดตามอยู่เสมอ

ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการให้แก่ชุมชน ผ่านเอกสารต่างๆทั้งแผ่นพับ วารสาร หรือมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้ทางวิชาการกับชุมชนโดยความร่วมมือกับองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการประสานงานกับองค์กรอื่นเพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาทางวิชาการ โดยเริ่มจากบุคลากรสร้างเครือข่ายในกลุ่มสาระของตนเอง เพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่องค์กรอื่นที่จัดการศึกษา สนับสนุนบุคลากรให้เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ เป็นวิทยากร ในการให้ความรู้กับชุมชน บุคคล ครอบครั สถานศึกษาใกล้เคียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายในการสนับสนุนงานวิชาการให้มีความเข้มแข็ง

ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ควรมีการวางแผนในการบริหารงานด้านวิชาการให้มีแนวทางเดียวกัน มีการติดตาม ตรวจสอบงานด้านวิชาการ อยู่สม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นระเบียบเป็นปัจจุบัน เพื่อคุณภาพที่ดีของงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

ด้านการคัดเลือกหนังสือ แนวทางในการพัฒนา คือ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาครูทุกคนควรได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอน มีการประเมินตรวจสอบผลการใช้หนังสือเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือเรียนในปีต่อไป

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการศึกษาที่ทันสมัย มีความหลากหลาย รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนวัดเขารักษ์ ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีข้อเสนอแนะที่ทางโรงเรียนต้องนำมาปรับปรุง พัฒนางานด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะ มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้ระดับคุณภาพพอใช้ และมีข้อเสนอแนะอีกหลายประการที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรได้ให้ความสำคัญกับงานวิชาการในทุกด้านเป็นอย่างมาก ตั้งแต่การวางแผนดำเนินงานวิชาการ โดยรวบรวมข้อมูลในงานด้านวิชาการทุกงาน กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามงานทุกงานอย่างสม่ำเสมอ ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และทำให้ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ครูได้เข้ารับการอบรมในหลายเรื่องตามกลุ่มสาระที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งการประชุมปฏิบัติการในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดขึ้น จึงทำให้ระดับงานต่างๆด้านวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การแนะแนว การนิเทศการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษา การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ อาตัม (Adam) ได้ศึกษา การปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่การกระจายอำนาจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม นโยบายการศึกษาต้องชัดเจน มีการทดสอบระดับชาติ การได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน การพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และสอดคล้องกับ กรอสแมน (Grossman) ได้ศึกษา การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางดำเนินการที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครูโดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาครูจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 16 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ตามรายด้าน ดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก

5 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยสถานศึกษาได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดให้ แล้วนำมาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา แต่ยังคงขาดการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่จะทำได้ข้อมูลที่สำคัญในการนำมาทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ตรงกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้และรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมให้หัวหน้าและผู้บริหารทราบทุกครั้ง ซึ่งเป็นการวางแผนการทำงานที่ดีของสถานศึกษาทำให้การบริการงานวิชาการบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้ 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบของงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน 2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร 3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่สอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนส่วนมากมีวุฒิและประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถตรงกับวิชาที่สอน ครูมีความถนัดในการจัดกิจกรรมตามกลุ่มสาระที่สอน แต่กระบวนการสอนของครูยังไม่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยเฉพาะห้องสมุด และครูส่วนมากขาดการนำสื่อการสอนที่หลากหลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย และไม่นำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ใน

รูปแบบวิจัยในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ งาม ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 7 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรและพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จัดโครงสร้างของหลักสูตรและหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่างๆให้ตรงกับ เป้าหมาย วิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการเปิดรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อรองรับนโยบายต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแวง (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ระดับมากเช่นเดียวกัน

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทุกด้านเพื่อรองรับนโยบายด้านต่างๆของเขตพื้นที่และกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง และเชิญวิทยากรให้ความรู้ในโรงเรียน เพื่อครูได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่ครูทุกคนยังต้องพัฒนาตนเองในเรื่องของการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ และสามารถนำไปเผยแพร่แก่สถานศึกษาอื่นได้ โดยเรื่องนี้จะ เป็นอีกเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อและระดับมาก 5 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผล ประเมินผลที่เป็นระบบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีการวัดผลประเมินผล

การเรียนทุกช่วงชั้น มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาถูกต้องตามระเบียบการวัดผลประเมินผล และมีการอนุมัติผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบทุกรายภาคและรายปี ดังที่ ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์ กล่าวไว้ว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน มีประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่าตนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกหลังการสอนที่จะนำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียนและการสำเร็จการเรียนของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูบางท่านไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งสถานศึกษาไม่ได้สนับสนุนในการจัดอบรมให้ความรู้กับครูในการทำวิจัย และสถานศึกษาต้องกำหนดให้การวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของสถานศึกษา มีการวางแผนตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยทุกคน และติดตามผลการทำวิจัยของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่ง รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการวิจัยในสถานศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจสถานศึกษา 2) เพื่อแสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน 3) เพื่อทำให้การเรียนรู้มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตกนก สายคำข้าว ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งห้องสมุด ศูนย์อินเทอร์เน็ตในชุมชน สวนวิทยาศาสตร์ สวนคณิตศาสตร์ และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในชุมชน คือ พระปรางค์วัดเขารักษ์ วัดทิพย์สุคนธาราม และแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระต่างๆที่ครูได้พานักเรียนไปทัศนศึกษา เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์ ห้องฟ้าจำลอง สวนสัตว์ ทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.9 การนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีปฏิทินในการวางแผนการนิเทศของสถานศึกษาที่ชัดเจนเป็นระบบ ให้ความรู้กับครูเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นการช่วยเหลือ ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่องานวิชาการของสถานศึกษาอีกด้วย ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.10 การแนะแนว ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างในการแนะแนวเป็นอย่างดี มีระบบคัดกรองนักเรียนมีเอกสารที่เป็นปัจจุบัน มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน หรือ มีปัญหาทางด้านการ

เรียน และมีการประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นด้านการแนะแนวการศึกษาต่อเป็นประจำทุกปี แต่สถานศึกษาควรคัดเลือกครูที่มีความถนัดมาทำหน้าที่อนุกรรมการแนะแนว หรือการส่งเสริมพัฒนาครูให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อสามารถเป็นครูแนะแนวที่สามารถแนะแนวช่วยเหลือนักเรียนได้ทุกคนทุกช่วงชั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ จิระณัฐวิรุกุล ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง มีโครงการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและดำเนินงานตามแผนงาน/กิจกรรมที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำ SAR ของสถานศึกษาเพื่อรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่เป็นประจำทุกปีการศึกษา สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เสี่ยงหวาน ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้กับชุมชนทำให้สถานศึกษาสามารถเข้าสู่ชุมชนได้ง่ายโดยเชื่อมโยงจากนักเรียนเข้าสู่ชุมชน และการให้กรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา แต่สถานศึกษายังขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดอบรมเรื่องงานด้านวิชาการแก่ชุมชน หรือการให้ชุมชนนำความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร

วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอยู่ระดับมากเช่นเดียวกัน

1.13 การกระสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีกลุ่มเครือข่ายที่สำนักงานเขตพื้นที่จัดไว้ให้ คือ กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ วิทยุกระจาย 2 ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม มีการติดต่อประสานงานกันระหว่างกลุ่มโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องของนโยบายต่างๆที่ทางเขตพื้นที่การศึกษากำหนด แต่สถานศึกษายังขาดการประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลล พรเพ็ญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการกระสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คณะกรรมการสถานศึกษา หรือเครือข่ายผู้ปกครองได้ทราบผ่านการประชุมผู้ปกครองในทุกปี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและช่วยเหลืองานด้านวิชาการตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเว ตาคม ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.15 การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนปีละ 2 ครั้ง เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและระเบียบข้อปฏิบัติที่ต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.16 การคัดเลือกหนังสือเรียน ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษาและที่กระทรวงกำหนดและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ถือว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษาในเรื่องสื่อการเรียนรู้อุทยานศึกษาจัดการได้ดี ทำให้ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า ตำราเรียนหรือแบบเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญโดยทั่วไปสถานศึกษาจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีนรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการคัดเลือกหนังสือเรียน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และปานกลาง 2 ข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการวางแผนในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ แต่ยังคงขาดการนำปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน หรือการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีนภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์ อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงกับบริบทท้องถิ่น ตามความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชน

ผู้ปกครอง และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ และสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนา จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการวางแผนงานวิชาการ ควรมีการวางแผนการทำงานของสถานศึกษา โดยการวางตัวบุคคลในการทำหน้าที่ในฝ่ายต่างๆให้เหมาะสมกับงานหรือการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถให้มากขึ้นกับหน้าที่ของตนเอง ควรมีการวางแผนในการสอนหรือการนิเทศปรับปรุงการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นมากกว่าเดิม หรือการและมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนิภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรให้ครูตระหนักถึงการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม และมีการบันทึกหลังการสอนเพื่อให้ทราบปัญหา หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ในขณะที่กิจกรรม รวมทั้งให้ครูได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และสถานศึกษาควรปรับปรุง ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง ห้องสมุดและมีการบันทึกผลการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ ตาคม ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ระดับมาก

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในด้านการสอน โดยอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถและเพิ่มทักษะต่างๆทั้งเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อนวัตกรรมต่างๆ โดยครูควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน มีการนิเทศการสอนของครูเพื่อพัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้น กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรจัดระบบการวัดและประเมินผลให้เป็นมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน ทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผลประเมินผล และมีการนิเทศเครื่องมือในการวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูจัดทำงานวิจัยอย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง เพื่อนำผลของงานวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีพัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูจัดทำงานวิจัยอย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง เพื่อนำผลของงานวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีพัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตกนก สายคำข้าว ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมเขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2.8 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ควรให้ความรู้ความเข้าใจกับครูในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น ห้องสมุด แปลงเกษตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะในชุมชนควรมีเครือข่ายร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่นๆในการประสานขอความร่วมมือให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเองให้มีประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระพุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.9 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูและผู้ที่ได้รับการนิเทศทุกคน ว่า กระบวนการของการนิเทศภายในเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร และสถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษา นิเทศการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.10 ด้านการแนะแนว ควรสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ครูแนะแนว เพื่อประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชนและสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ครอบครัวอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก

2.11 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรวางแผนการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เรียกใช้ง่าย และกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และมีการกำกับติดตามอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เสียงหวาน ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.12 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการให้แก่ชุมชน ผ่านเอกสารต่างๆทั้งแผ่นพับ วารสาร หรือมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้ทางวิชาการกับชุมชนโดยความร่วมมือกับองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอยู่ระดับมาก

2.13 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ควรมีการประสานงานกับองค์กรอื่นเพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาทางวิชาการ โดยเริ่มจากบุคลากรสร้างเครือข่ายในกลุ่มสาระของตนเอง เพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปล พรเพ็ญ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก

2.14 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่องค์กรอื่นที่จัดการศึกษา สนับสนุนบุคลากรให้เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ เป็นวิทยากร ในการให้ความรู้กับชุมชน บุคคล ครอบครัว สถานศึกษาใกล้เคียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายในการสนับสนุนงานวิชาการให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ ตาคม ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.15 ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ควรมีการวางแผนในการบริหารงานด้านวิชาการให้มีแนวทางเดียวกัน มีการติดตาม ตรวจสอบงานด้านวิชาการ อยู่สม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นระเบียบเป็นปัจจุบัน เพื่อคุณภาพที่ดีของงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคนา มาตเมฆ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.16 ด้านการคัดเลือกหนังสือ ครูทุกคนควรได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอน มีการประเมิน ตรวจสอบผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือเรียนในปีต่อไป ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการคัดเลือกหนังสือเรียน อยู่ในระดับมาก

2.17 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการศึกษาที่ทันสมัย มีความหลากหลาย รวมทั้งใช้ในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ครูมีการพัฒนาสื่อ สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินและพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีนภา ฉิมเฉย ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีบางประเด็นที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางของแต่ละด้านที่ควรปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น สถานศึกษาควรมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยเฉพาะห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีการใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมและนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระของสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถนำวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ก้าวหน้า และสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับสถานศึกษาอื่น

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาควรถือเป็นนโยบายเร่งด่วนและสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และควรกำหนดให้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนและเกิดพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

5. ด้านการแนะแนว สถานศึกษาควรมีการคัดเลือกบุคลากรทำหน้าที่อนุกรรมการแนะแนวที่เหมาะสม มีการสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

6. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน มีการจัดอบรม หรือให้ความรู้ในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สถานศึกษาควรร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนานักเรียน ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

8. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรให้ครูสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน โดยการนำปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางในการสร้างสื่อและเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

2. ควรศึกษาการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ ในการสนทนากลุ่มในเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการ

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11
พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพมหานคร : 2560.

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้ คณะกรรมการ
การสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์
และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.

กระทรวงศึกษาธิการ. การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2546.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552.

กรมวิชาการ. การพัฒนารายวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

กมล ภู่งประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเมธีทีปส์จำกัด, 2553.

กฤติกา พูลสุวรรณ. การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ,2559.

ขวัญใจ แสงเจริญ. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2559.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์
ลาดพร้าว, 2541.

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:บุ๊ค พอยท์,2545.

ชัยพลกษ์ เสรีรักษ์. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
, 2543.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5,
ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.

ชาญชัย อาจิมสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2546.

นิคม ชมพูหลง. **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.**

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2545.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553.

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. **การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.

พนม ลิมอารีย์. **การแนะแนวเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2548.

พิชัย เสี่ยงมจิตรต์. **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา.** อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก 19

สิงหาคม 2542.

ภาณุวัฒน์ กาศแก้ว. **มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษานครปฐม เขต 2, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

ภิญโญ สาธร. **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา.**อุบลราชธานี:คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี,2542.

มณีรัตน์ กมลพัฒนานันท์. **การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้น**

พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงาน**

วิชาการโรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

เรณู ครุฑไทย. **การศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในนวมินทราชินูทิศ.** กรุงเทพฯ :

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหา

วิทยาลัยทักษิณ, 2550.

วินิจ เกตุขำ. **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

วีรนุช ปิณฑวนิช. **อนาคตของหลักสูตรท้องถิ่นจะไปทางไหน,วารสารวิชาการ 9 . 4 มิถุนายน 2543.**

ศศิธร เวียงวะลัย. **การจัดการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2556.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักนายกรัฐมนตรี. **พระราชบัญญัติ**

การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545,

กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด, 2540.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552-2555.**

กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการกระจาย**

อำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

และสถานศึกษา 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. **การบริหารงานวิชาการชุดฝึกอบรมผู้บริหาร**

สถานศึกษาระดับสูง, เล่ม 5 กรุงเทพฯ : บริษัท พีเอลิฟวิ่ง จำกัด, 2549.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการบริหาร**

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ

ภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

สุภรณ์ ปรีชาอนันต์. **แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.

สุนันทา เลานันท์. **การพัฒนาองค์การ,** กรุงเทพฯ : 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ,**แนวทางการกระจายอำนาจ**

การบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ

สถานศึกษา 2550 :กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, **เอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อ การ**

ปฏิรูปการศึกษา : กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

สันติ บุญภิรมย์. **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์ , 2553.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

หทัย ศิริพินม. “**แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์**

ประสิทธิ์)” (ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558)

อังคณา มาศเมฆ. “**การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษา**

ท้องถิ่นที่ 5.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.

อมรทิพย์ เจริญผล. **การจัดการความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา.** ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญา

ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

ภาษาต่างประเทศ

- Adams, Paul. Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance. **Cambridge Journal of Education** 38, 3 September 2008.
- Bloom Benjamin S. **Human Characteristics and School Learning**. New York : McGraw-Hill Book Company, 1976.
- Beach, D. and Reinhartz J. **Supervision leadership : focus on instruction**. Massachusetts : Allyn and Bacon, 2000.
- Fred C. Lunenburg. and Allan C. Ornstein. **Educational Administration : Concepts and Practices**. 6th ed. CA: Wadsworth Cengage Learning, 2012.
- Grossman, Tabitha. State Policies to Improve Teacher Professional Development, **NGA Center for Best Practices** 44, 7 (October 2009) : Abstract.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education 3rd ed.** New York : McGraw Hill, 1973.
- Harrison F.E. **Management and Organizations**. New Jersey : Houghton Mifflin, 1976.
- Hilda Taba. **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt Bruce and World, 1962.
- Jame Forest and Kinser. **Higher Education in the United States : An Encyclopedia**. Oxford : ABC-CLIO, 2020.
- Kenward, Jack. Is There a Best way to structure The Administration ?, Higher Education 12, 4 October 2008.
- Katz Daniel and Robert L. Kahn. **The Social Psychology of Organization**, 2nd ed. New York Wilcy: John Wiley & Son, 1978.
- Miller, Van. **The Public Administration of American School System**. New York : The Macmillan Company, 1965.
- Lunenburg Fred C. and Allan C. Ornstein, **Educational Administration : Concepts and Practices**, 6th ed. CA : Wadsworth Publishing, 2007.
- Ronald, Barnett. **The Ideal of Academic Administration 2006**, [online], accessed November 14, 2015 Available from <http://intersciencewiley.com/doi/10.1111/j.1467-9752.1993.tb00654.x/abstract>.
- Rice, Kerry. **Priorities in K-12 Distance Education : A Delphi Study Examining Multiple**

Perspectives on Policy, Practice and Research,” **Educational Technology & Society 12**, 3 May 2009.

Richard A.Gorton. **School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opprtunities**,2nd ed . Ohio : W.C. Brown Co,1983.

Charles F. Faber and Gilbert F. Sherron, **Elementary School Administration Theory and Practice** (New York : Rinchert and Winston, 1970)

Sergiovanni Thomas J. and others. **Educational Governance and Administration**. New Jersey : Prentice – Hall,inc., 1981.

ที่ ศธ 6812.2/771

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

29 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 18 ฉบับ

ด้วย นางสาวโสธียา ม่วงจาบ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “แนว
ทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และครูโรงเรียน
วัดเขารักษ์ เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรด
กรุณาแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
“Creative Organization”

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์
 (THE GUIDELINES FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION
 OF WAT KHAORAK SCHOOL)

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน
 2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์
 3. แบบสอบถามชุดนี้ มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปจำนวน 4 ข้อได้แก่ข้อที่ 1-5
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขต/ภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการตามกรอบแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 116 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 6-121
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเขารักษ์
- คำตอบของท่านจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดเขารักษ์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวโสธยา ม่วงจวบ
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ข้อที่ตรงกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพ
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ อายุ 31 - 40 ปี ☐ อายุ 41 - 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี
3	วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4	ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร ☐ ครูผู้สอน
5	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี ☐ 16-20 ปี ☐ 21-25 ปี ☐ 26 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจงานบริหารวิชาการของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 17 ข้อ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงที่สุดตามทัศนะของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น						
6	สถานศึกษาของท่านมีการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
7	สถานศึกษาของท่านวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ
8	สถานศึกษามีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา
9	สถานศึกษามีการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม
10	สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
11	ผู้บริหารทำงานถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
การวางแผนงานวิชาการ						
12	สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนงานวิชาการ
13	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา						
14	สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
15	สถานศึกษาท่านจัดการเรียนการสอนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
16	มีการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
17	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้
18	สถานศึกษามีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
19	สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน
20	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
21	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง
22	สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
23	สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้นแบบให้กับสังคมอื่น
24	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
25	สถานศึกษาจัดให้มีวิชาการครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
26	สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
27	สถานศึกษามีการเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโลก
28	มีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา
29	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
30	มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
31	มีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
32	มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
33	มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน
34	สถานศึกษามีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
35	สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
36	ครูผู้สอนมีความรอบรู้และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
37	ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
38	มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและทุกสถานที่
39	มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
40	มีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า
41	สถานศึกษาเป็นผู้นำการจัดการกระบวนการเรียนรู้และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น
42	สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
43	สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
44	มีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน อนุมัติผลการเรียน
45	สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น
46	สถานศึกษาจัดให้มีการส่งเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินผล จัดให้มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
47	สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
48	ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค
49	มีการตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเทียบโอนผลการเรียน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา						
50	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
51	สถานศึกษามีการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
52	มีการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ
53	มีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อน
54	มีการใช้กระบวนการวิจัยทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ
55	มีการใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
56	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
57	มีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
58	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้						
59	สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
60	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ด้วยตนเองกับกระบวนการเรียนรู้

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
61	สถานศึกษามีการจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
62	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษา
การนิเทศการศึกษา						
63	สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล
64	สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ
65	สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจว่าการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดการเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง
66	สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง
67	สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ
68	สถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การแนะแนว						
69	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
70	สถานศึกษาของท่านให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียน
71	สถานศึกษามีการจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน
72	สถานศึกษาของท่านมีการสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและช่วยเหลือนักเรียน
73	สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้
74	สถานศึกษาของท่านส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน
75	สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น
76	สถานศึกษาของท่านมีการคัดเลือกบุคลากรทำหน้าที่คณะอนุกรรมการแนะแนว
77	ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
78	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
79	สถานศึกษามีการประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายแนะแนว
80	สถานศึกษามีการเชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						
81	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและชุมชน
82	สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน
83	สถานศึกษามีการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน
84	สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
85	สถานศึกษามีการจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา(แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
86	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา
87	สถานศึกษามีการดำเนินโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA
88	สถานศึกษามีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
89	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
90	สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR)
91	สถานศึกษาของท่านมีการสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน
ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ						
92	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ
93	สถานศึกษามีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน
94	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ
95	สถานศึกษามีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
96	สถานศึกษามีวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น						
97	สถานศึกษาของท่านมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น
98	สถานศึกษามีการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
99	สถานศึกษามีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
100	สถานศึกษามีการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
101	สถานศึกษามีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิทยาการในอื่นๆ
102	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและการสร้างสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า
103	สถานศึกษามีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน
104	สถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
105	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
106	สถานศึกษามีการจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ที่ร่วมจัดการศึกษา
107	สถานศึกษามีการร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
108	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ
109	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯลฯ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา						
110	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
111	สถานศึกษามีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
112	สถานศึกษามีตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง
113	สถานศึกษามีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่แนวการปฏิบัติ
114	สถานศึกษามีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุง
การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา						
115	สถานศึกษามีการวิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
116	สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
117	สถานศึกษาจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
118	สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
120	สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ
121	สถานศึกษาของท่านมีแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ

1.การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

2.การวางแผนงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

3.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

4.การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

.....

.....

.....

5.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

.....

.....

.....

6.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

.....

.....

.....

7.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

.....

.....

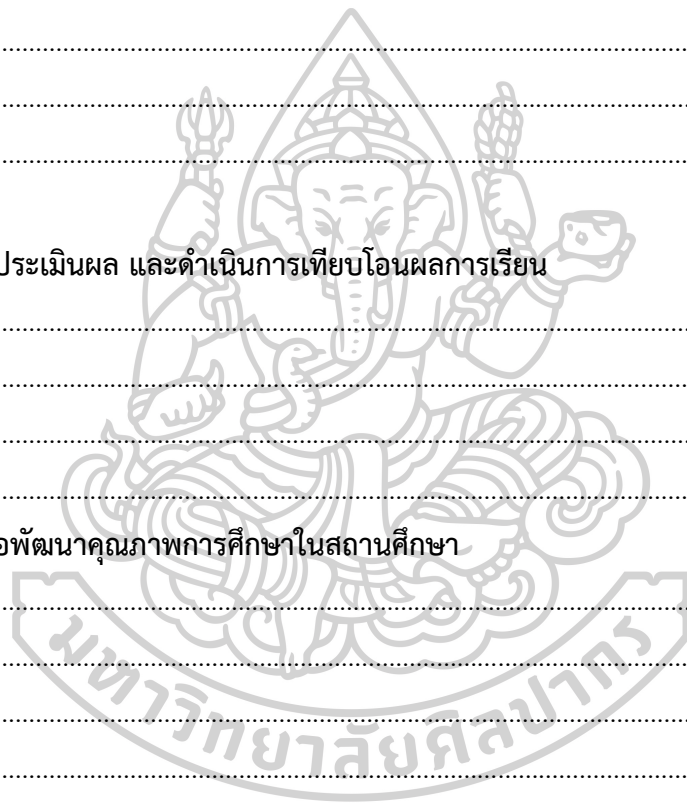
.....

8.การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

9.การนิเทศการศึกษา

.....

.....

.....

10.การแนะแนว

.....

.....

.....

11.การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

.....

.....

.....

12.ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

.....

.....

.....

13.การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

.....

.....

.....

14.การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

15.การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

16.การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

17.การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวโสธียา ม่วงจาบ
วัน เดือน ปี เกิด 28 กันยายน 2527
วุฒิการศึกษา พ.ศ.2550 สำเร็จการศึกษา ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
 คณะครุศาสตร์ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 พ.ศ.2558 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน 47 / 1373 หมู่ 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

